Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 61 (8893)
МАРТЫН 14
СУББОТО
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

Нүхэр Н. С. Хрущевой ГДР-тэ ошоод байһан тухай КОММЮНИКЕ

КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущевой 1959 оной мартын 4-һөө 12 хүрэтэр Германиин Демократическа Республикада ошоод байһан тухай коммюнике центральна хэблэлдэ тунхаглагдаа.

Нүхэр Н. С. Хрущев бүхы Германиин хүдэлмэришэнэй Лейпцигтэхи конференци дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, Советскэ Союзай худалдаа наймаа хэхэ угаа ехэ арга боломжотой байһан тухай хөөрөөд, Советскэ Союз болон капиталистическэ гүрэнүүдэй хоорондохи экономическа холбоое үргэдхэн хүгжөөхэ ябадал арадуудай улам дүтэлэлсэн ойротолгодо, гүрэнүүдэй хоорондохи амгалан ёһоной экономическа харилсаае улам бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэдэг болоһо байна гэжэ онсолон тэмдэглэһэн тухайдань коммюнике соо хэлэгдэнэ. Социально-экономическа ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон байлгые амжалтатайгаар хүгжөөхэ һайн үндэһэ һуури болохо магад, гадаадын худалдаа наймаанай удхашанар тухай мүн гүрэнүүдэй хоорондохи политическэ харилсаае бэхижүүлхын, арадуудай харилсан этигэлсэлгые үргэдхэхын тулада шухала дүхэм нүхэсэл болохо байһан тухайдань онсолон тэмдэглээ.

Нүхэр Н. С. Хрущев Советскэ Союзай политикые тайлбарилха зуураа, Советскэ правительство эб найрамдалай хараа бодол баримталдаг байгаа, баримталжа байна, дайн байлдаа зайсуулхын тулада шухала бүхы юумэ хэхэл байха гэжэ баталан хэлэбэ. Энээнтэй дашарамдуулан, Германитай эбэй договор баталха, Баруун Берлиндэхи эзэмдэлгын ёһо гуримые усадхаха зайлашагүй шухала, тиигэбэл Европодо бата бэхи эб найрамдал хангаха шухала нүхэсэл болохо байна гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев онсолон тэмдэглээ.

Нэгэн талаһаа КПСС-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущевой, нүгөө талаһаа СЕПГ-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр В. Ульбрихтын, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр О. Гротеволиин зүгһөө Берлиндэ хэдэ хэдэн уулзалга боложо, хоёр талынхидые һонирхуулдаг, уласхоорондын удхатай хэдэ хэдэн асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Хоёр талын һанал бодолоо хэлэлгын үедэ уласхоорондын байдалые сэгнэлгын талаар, эб найрамдал сахиха ба Европодо аюулгүй байдал хангаха ябадалтай холбоотой шухала асуудалнуудые шиидхэлгын талаар адли хараа бодолтой байһамнай элирээ.

Гэхэтэй хамта Германитай эбэй договор баталха, Баруун Берлиндэхи эзэмдэлгын ёһо гуримые усадхаха асуудал шиидхэхээр бэлэдхэхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаһан байна.

Германитай харилсаае амгалан ёһоор гуримшуулха асуудал мүнөө онсо шухала болоо гэһэн һанал бодолые хоёр тала шууд баримтална. Дайнай дүүрэһэнһээ хойшо 14 шахуу жэлэй турша соо герман арадай эбэй договортой болоогүй байһые таарамжатай гэжэ мэдэрхын аргагүй, энэ ушар гүрэнэйнгөө сүлөөтэй эрхые хүсэд бүрин бэелүүлхэ ябадалдань һаад ушарууллна. Германиин газар дээрэ гадаадын сэрэгүүд байжа үргэлжэлһөөр. Германиин зарим хубида, илангаяа Баруун Берлиндэ моральна гү, али эрхын талаар ямаршье үндэһэ баримтагүй эзэмдэлгын ёһо гурим мүнөө хүрэтэр бии байһаар. Германитай эбэй договорой баталагдаагүй байһан ушар амгалан байдалда харша хүсэнүүдэй зүгһөө гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаае улам муудхаахын тулада хэрэглэгдэнэ, политическэ оршон байдалые бүри түгшүүритэй болгоно, Европодохи амгалан байдалай түлөө һанаагаа зобохо ябадал үүсхэнэ. Амгалан ёһоор гуримшуулан шиидхэхэ хэрэгые хойшо татадаг ябадал Германиие бүри эб эегүй болгохын тулада баруун гүрэнүүдэй зүгһөө хэрэглэгдэнэ.

Германиин баруун хубинь (Германиин Федеративна Республика) империалистическэ гүрэнүүдэй эзэрхэг түримхэй бүлэглэл болоһон НАТО худар татагдан оруулагдаад, Европодохи энэ бүлэглэлэй гол түшэгынь боложо байнхай. Баруун Германиие дахинаа зэбсэгжүүлгэ атомна дайнда улам ехээр бэлэдхэхэ ябадалтай холбогдоно. Энэнь Германиин хүршэнэртэ, немец арадта өөһэдтэнь ехэ аюул тохёолдуулна.

Эб найрамдал сахилгые шухалада тоолодог хүнүүд нимэ аюултай ябадалда хамаагүйгөөр хандаха ёһогүй. Советскэ Союзай, Германиин Демократическа Республикын правительствонууд үнгэрһэн сагай аюулта хэрэгүүдэй дабтагдаха ябадал зайсуулхын тулада, мүн шэнэ дай үүдхэхэ гэһэн али бүхы һэдэлгые үгы хэхын тулада шухала хэмжээнүүдые абалгын талаар нэгэн һаналтай байнад.

Германитай эбэй договор баталалгые тон шухала, хойшолуулашагүй хэмжээн гэжэ эдэнэр тоолоно.

Мүнөө германска хоёр гүрэн: Германиин Демократическа Республика, Германиин Федеративна Республика эбэй договорто гар табижа болохо байна, хэрбээ Германиин конфедерациин тогтоогдоо һаань—тэрэнэй үмэнэһөө гар табигдаха болоно гэжэ коммюнике соо хэлэгдэнэ. Германиин хоёр гүрэнэй конфедераци тогтообол, герман арадай национальна зорилго — Германиин нэгэдэлгые шиидхэхэ сэхэ зам нээгдэхэ һэн. Германиин конфедераци тогтоохо хараа бодолые Баруун Германиин эб найрамдалда дуратай, патриотическа бүхы хүсэнүүд зүбөөр ойлгохо, нэгэн һаналтайгаар дэмжэхэ байха гэжэ хоёр правительство этигэнэ.

Германитай эбэй договорой баталагдахатай хамта, Баруун Берлиндэхи эзэмдэлгын ёһо гурим усадхагдаха һэн. Баруун Берлиндэ өөрын мэдэлтэй городой эрхэ олгобол, Берлинэй асуудалые шиидхэхэ эгээн таарамжатай шиидхэбэри боложо, Берлиндэхи оршон байдалые гуримшуулха бэлэй.

Баруун Берлинэй хүн зон тогтон тохониһон социально-экономическа байгуулалтые үлөөгөөдшье экономическа болон культурна ажабайдалаа сүлөөтэйгөөр хүгжөөхэ, Германиин хоёр хубитай, тэрэшэлэн дэлхэйн ондоошье оронуудтай харилсаа холбоо байгуулха аргатай болохо һэн.

Германидахи оршон байдалые заһаруулан һайжаруулхын аша туһада, өөрын мэдэлтэй, амгалан городой ёһо гурим Баруун Берлиндэ олгохоор Германиин Демократическа Республикын бэлэн байһые Советскэ Союзай Правительство һайшаана. Гэхэтэй хамта Баруун Берлинэй өөрын мэдэлтэй город болохо ёһо гуримые тодорхойлон зохёохо үедөө хамаатай гүрэнүүдэй гол болгон баримталха, өөрын мэдэлтэй городой бэеэ дааһан сүлөөтэ хүгжэлтэ хангаха гол асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. ГДР-эй правительство өөрын мэдэлтэй город болохо Баруун Берлинэй ёһо гуримые хүсэд дүүрэн хүндэлхэ гэһэн өөрынгөө урдын мэдүүлгые дабтан баталба.

Германиин Демократическа Республикын правительство өөрын мэдэлтэй город болохо Баруун Берлинэй, зүүн тээхи, мүн баруун тээхи оронуудай хоорондоо ямаршье һаадгүй холбоо барисаатай байлгые хангахаар бэлэн байһан тухайдаа дахин мэдүүлээ гэжэ коммюнике дотор хэлэгдэнэ. Өөрын мэдэлтэй город болохо Баруун Берлинэй бэеэ дааһан байдал хангаха, дотоодынь хэрэгүүдтэ хамаархагүйбди гэһэн агууехэ дүрбэн гүрэнэй найдуулгада хабаадахаар бэлэн байһан тухайдаа Советскэ Союзай правительство мүн лэ дабтан мэдүүлбэ. Тэрэ найдуулгада Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин хабаадахые зүбшөөрхэ байһан тухайдаа хоёр правительство элирхэйлэн мэдүүлээ.

Советскэ Союзай, Германиин Демократическа Республикын правительствонууд Германитай харилсаае эбэй ёһоор гуримшуулгада, Баруун Берлиндэхи эзэмдэлгын ёһо гуримые усадхалгада баруун гүрэнүүдэй, Германиин Федеративна Республикын эсэргүү хандадаг хараа бодолые эрид шууд буруушаана. Канцлер Аденауэрэй толгойлдог ФРГ-гэй правительствын политикые онсолон буруушааһан байна. Яахадааб гэхэдэ, тэрэ политикань Германитай харилсаае эбэй ёһоор гуримшуулха ябадалда ехэ һаад ушарууллна. Баруун Германиин хүн зоной амгалан ёһоор хүгжэхэ арга боломжые хаһана, дайн сэрэгтэ бэлдэлгын, үһөөгөө абалгын зам руу Германиие улам улам ехээр түлхинэ. Энэ политикань түгшүүрилтэй шанга байдалые улам хурсадхаха, арадуудта тон хүндэ хойшолонгуудтай зүришэлдөө гүрэнүүдэй хоорондо үүдхэжэ болохо байна. Иимэ политикын хойшолонгуудай түлөө бүхы харюусалга США-гэй, Англиин, Франциин, Германиин Федеративна Республикын правительствонуудта сүм бууха байха гэжэ хоёр гүрэнэй правительство мэдүүлнэ.

Уласхоорондын түгшүүрилтэй шанга байдалые һуларуулха, арсалдаатай асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхын тулада хамаатай гүрэнүүдэй правительствонуудай толгойлогшонорой зүблөө һаяар зарлаха, Германитай баталагдаха эбэй договор бэлэдхэхын тула, Баруун Берлиндэхи эзэмдэлгын ёһо гуримые ойрын сагта усадхаха асуудал зүбшэн хэлсэхын тула Германиин хоёр гүрэнэй—Германиин Демократическа Республикын, Германиин Федеративна Республикын түлөөлэгшэнэрэй хабаадалгатайгаар СССР-эй, США-гэй, Англиин, Франциин, Польшын, Чехословакиин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөө зарлахые Советскэ Союзай, Германиин Демократическа Республикын правительствонууд шухалада тоолоно гэжэ коммюнике соо хэлэгдэнэ. Германиин Демократическа Республикын, Советскэ Союзай хоорондо ахадүү ёһоной үнэн сэхэ хани барисаанай үдэрһөө үдэртэ бэхижэжэ байһые Германиин Демократическа Республикын, Советскэ Союзай правительствонууд онсо хананга тэмдэглээд, герман арадай, Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи хани барисаае улам саашань бэхижүүлхээр шиидэнхэй байһанаа элирхэйлэн мэдүүлбэ. Хоёр гүрэн хоорондоо саашадаашье бүхы асуудалнуудаар харилсан туһалалсаха тэгшэ эрхэтэй, алишье таладаа ашагтай туһатай байлгын, хоёр талынгаа ашаг туһые хүндэлэлгын үндэһөөр үргэн харилсаа холбоо бэелүүлхэ байха.

Ойрын сагта хани ёһоор Советскэ Союзда ерээд ошохыень уриһан уряалаа КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй зүгһөө СЕПГ-эй Центральна Комитедтэ, Германиин Демократическа Республикын правительствода нүхэр Н. С. Хрущев дамжуулан үгэбэ.

Германиин Демократическа Республикын партийно-правительственна делегаци 1959 оной май һара соо Советскэ Союзда ерэхэнь гэжэ коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

(ТАСС).

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, ажахыгаа бодомжотойгоор эрхилхэ

КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэринүүдэй ёһоор, орон доторнай эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгохо агуусхэ зорилго табигдаба. Долоон жэлэй турша соо хүдөө ажахын продукци хамта дээрээ 1,7 дахин ехээр абтадаг болохо гэжэ даабарита тоонууд дотор заагданхай.

Энэ зорилгые хайшан гэжэ дүүргэхэб?

Хамагай түрүүндэ ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхэ, хүсэ, зөөри багаар гаргашалжа, ороохо таряа-най баян ургаса хураадаг, малһаа ашаг шэмэ хэдэн дахин ехээр абадаг болохо ёһотойбди. Эдэ жэлнүүдтэ совхозуудта ажалай бүтээсэ 60—65 процент, колхозуудта—2 дахин дээшэлхэ зэргэтэй.

Ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхэ, гаргаша багатайгаар хүдөө ажахын продуктнуудые урданайхиһаа хэдэн дахин ехээр абахын түлөө орон доторнай, тэрэ тоодо манай республикын колхоз, совхозуудта үсэд шанга тэмсэл дэлгэржэ байна. Доторойнгоо хэрэглэгдээгүй ушар арга боломжонуудые элирүүлэн ашаглахын, бүхы юумэндээ гамтайгаар хандажа, арьбалалта, алмалта хэхын түлөө тэмсэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гээшэ партийна организацинуудай мүнөө үеын гол шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Энэ талаар Кударын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин (секретарынь нүхэр Афанасьев) дүй дүршэл нилээд һайшаамаар, һургаал абамаар юм. Партийна организациин үүсхэлээр 1957 ондо колхозой түрүүшүүлэй зүблөөн үнгэргэгдэжэ, ажалаа эмхидхэхэ, ажалай түлөөһэ үгэхэ асуудалнууд али бүхы талаһаа һайнаар зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Түрүүлээрнь колхозой тариан ажалай бүхэн бригаданууд, мал ажалай фермэнүүд үгы болгогдожо, гурбан комплексно бригада эмхидхэгдэһэн байгаа. Тэдэ бригаданууд тариан ажалһаа гадна, мүн мал ажал эрхилэдэг болоһон юм. Энээнтэй хамта ажал хэхэ нормо, хэһэн ажалай түлөөһэ үгэхэ гурим шэнээр зохёогдоһон байгаа. Түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө колхознигуудые урамшуулха хэдэ хэдэн хэмжээнүүд хараалагдаһан байна.

Тиигээд колхозой правлени, партийна эхин организаци колхознигуудай эрдэм мэргэжэлые дээшэлүүлхэ асуудалда горьтойхон анхарал хандуулдаг болоо һэн. Эдэбхитэй колхознигууд тодорхой экономи шудалха һургуулида һуралсажа байгаа. Эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ байһан колхознигууд шэнэ гуримаар—бүхы юумэеэ бодомжотойгоор, холын хараатайгаар, ашагтай, олзотой талыень хаража хэхэ, эмхидхэхэ гуримаар шууд зоримжотойгоор ажаллажа захалһан байна. Тэрэшэлэн звенонууд боложо хубаараад, ажалаа ябуулха арга хэрэглэгдээ һэн. Жэшээлхэдэ, үбһэ хуряалгын үедэ 13 звено бии болгогдоод, хэды шэнээн үбһэ абахаарнь тэдээндэ ажалай түлбэри тогтоогдоһон байгаа.

Эдэ бүхы хэмжээнүүдэй ашаар колхоздо ажалай бүтээсэ горьтойгоор дээшэлжэ, хэһэн ажал, гаргашалһан зөөри һайнаар харюулагдадаг болоһон байха юм. 1957 ондо фермэдэхи комплексно бригадада 45 мянган ажалта үдэр гаргашалагдажа, мяхан—56 тонно, һүн—190, хартаабха—95, силос—500 тонно абтаһан байгаа һаа, 1958 ондо 121 мянган ажалта үдэр гаргашалагдажа, урда жэлэйхидээ орходоо 1,6 дахин ехэ мяхан, 1,2 дахин ехэ һүн, 1,5 дахин ехэ хартаабха, 1,6 дахин ехэ силос абтаа. Энэ жэшээ дээрэһээ харахада, һураггүй бага ажалта үдэр гаргашалагдажа, 1,5 дахин шахуу ехэ продукци абтаһан байна бшуу. Тиихэ зуураа хабарай тарилгын, үбһэ, таряа хуряалгын болзор хахадтаа ороторoo богони болгогдожо, хүдөө ажахын хүдэлмэри агротехническэ эрхим болзорнуудта, шанар һайнтайгаар хэгдэдэг болоо.

Продукциин өөрынь үнэ сэнгые химдаруулхын, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө Курумканай аймагай колхозуудта мүн лэ горьтой хүдэлмэри хэгдэжэ байнхай. Январь һарада эндэ үнгэргэгдэһэн аймагай экономическа конференци дээрэ ажалай шэнэ нормо, түлөөһэнэй шэнэ гурим зүбшэн хэлсэгдэжэ баталагдаа. Отара, гүүртэнүүдтэ олон мал хүнүүдэй харууһалдаг болоһоной ашаар 180 гаран колхознигууд сүлөөлэгдэжэ, ондоо ажалда табигдаха болобо. Иигээд байхада хонин ажал дээрэ ажалай бүтээсэ 23 процентээр дээшэлжэ, хонишод урданайхида орходоо 18 процент ехэ түлөөһэ абадаг болохонь.

Олон колхоз ажалай сэхэ мүнгэн түлөөһэндэ орожо байнхай. Жэшээлхэдэ, Кударын аймагай Ждановай, Ториин аймагай «Улаан Бургалтай», Курумканай аймагай Ленинэй, Калининай нэрэмжэтэ, Хэжэнгын аймагай «Знамя», Иволгын аймагай «Заветы Ильича» болон бусад олон колхозууд ажалай мүнгэн түлөөһэндэ орожо, орохоёо бэлэдхэжэ байна.

Энэ түрүү арга ажалта үдэр бэшэлгэндэ орходоо һураггүй һайн байһанаа харуулна. Колхознигууд хүдэлмэридөө дуратайгаар, урма зоригтойгоор ябадаг, оролдосотойгоор ажалладаг болоо. Урданайхида адляар бригадирта хэлүүлжэ байнгүй, колхознигууд өөһэдөө ажал эридэг болонхой. Урдань Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо малшад үбһэ тэжээл, хонидто эдюулхэ модоной шэлбүүһэ зөөжэ үгэгты, малаймнай шэбхэ шабааһые гаргалсажа, полинууд болон сабшалан дээрэ тараалсагты гэжэ бригадирта эрилтэ табидаг байһан аад, мүнөө эдэ хүдэлмэринүүдээ өөһэдөө хэхэсэ оролдодог болоо.

Мүнөө партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай, колхозуудай правлени болон партийна эхин организацинуудай шухала зорилго юуб гэхэдэ, түрүүшүүлэй жэшээгээр ажалаа һайнаар, бодомжотойгоор эмхидхэжэ, полинуудайнгаа ургасые, малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхэ бүхы арга боломжонуудаа элирүүлэн хэрэглэхэ, үлүү гаргашануудтай, үрилтэнүүдтэй шангаар тэмсэжэ, бүхы юумэндээ арьбалалта, химгалалта хэхын түлөө оролдохо ёһотой. Ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлһэн, арьбалалта, химгалалта һайнаар хэһэн сагтаал ажахыгаа түргэнөөр хүгжөөхэ, олзо доходоо дээшэлүүлхэ, гүрэндөө эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг дэлбэгээр, урдынхида орходоо хэдэн дахин ехээр үгэдэг болохо байнабди.

Н. С. Хрущев ГДР-һээ нютагаа бусаба

БЕРЛИН, мартын 12. (ТАСС). Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев мүнөөдэр Германиин Демократическа Республикаһаа түрэл ороноо бусахаяа мордобо.

СЕПГ-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь В. Ульбрихт, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ О. Гротеволь, Германиин Демократическа Республикын бусад хүтэлбэрилэгшэд Н. С. Хрущевые аэродром дээрэһээ мордохуулаа.

О. Гротеволь, Н. С. Хрущев үгэ хэлэһэн байна.

А. С. Поповой түрэһөөр зуун жэлэй гүйсэхын урда тээ

Радиое сэсэн мэргэнээр ухаалан зохёогшо А. С. Поповой түрэһөөр 100 жэлэй ойе тэмдэглэхэ гэжэ совет ороной ажалшад бэлэдхэл хэжэ байна. Ородой болон дэлхэйн наукада А. С. Поповой дүүргэһэн үүргэ тухай, советскэ радиогой, электроникын болон радиотехникын туйлалтанууд тухай фабрика, заводуудта, эмхи зургаанууд болон һургуулинуудта, колхоз, совхозуудта лекци, элидхэлнүүд хэгдэнэ.

Нютагайнгаа суута ухаалан зохёогшын дурасхаалые свердловскынхид ёһолон тэмдэглэнэ. Уралай техникын байшан кинолектори эмхидхээ. СССР-эй Наукануудай академиин Уралдахи филиалай эрдэмтэд статьянуудай суглуулбари хэблэн гаргахые бэлэдхэһэн байна. Радиотехникын болон радиоэлектроникын талаар эрхим уралан нарижуулга болон ухаалан зохёолго хэхэ конкурс город соо үнгэргэгдэнэ. ДОСААФ-эй радиодо дурлагшадай хүдэлмэриин выставкэ эмхидхэгдэһэн байна.

А. С. Поповой научна ажал ябуулга болон ажабайдалай зам тухай номые Белоруссиин радиотехникын болон электро хэлхээ холбооной научно-техническэ бүлгэм хэблэн гаргаа.

Тбилиссиин университедэй радиофизикын кафедра сэсэн мэргэн ухаалан зохёогшын хүдэлмэринүүдтэ зорюулагдаһан семинар үнгэргөө. Ашхабадта Туркмениин гүрэнэй Карл Марксын нэрэмжэтэ библиотекэ соо ехэ выставкэ нээгдээ.

Таганрогой Ленинскэ районой библиотекэ соо нээгдэһэн выставкын материалнууд А. С. Поповой Дон—Ростовто болон Таганрогто байһыень харуулһан байна. Эндэ эрдэмтын зохёолнуудай фото буулгабари табигданхай. Энээниие эрдэмтын басаган Е. А. Попова-Кьяндская эльгээһэн байгаа.

Агуухэ эрдэмтэн тухай выставкэнүүд, лекцинүүд, хөөрэлдөөнүүд Союзай бусад городуудта эмхидхэгдэнэ.

(ТАСС).

Н. С. Хрущев Германиин Демократическа Республикада аяншалаад бусажа ерэбэ

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев Германиин Демократическа Республикада аяншалаад, мартын 12-то Москвада бусажа ерэбэ.

Нүхэд А. Б. Аристов, Н. И. Беляев, Л. И. Брежнев, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, А. И. Микоян, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, П. Н. Поспелов, А. Н. Косыгин, Д. С. Полянский, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшонор А. Ф. Засядько, И. И. Кузьмин, Д. Ф. Устинов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшонор М. П. Тарасов, И. С. Сеница, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. П. Георгадзе, СССР-эй министрнүүд, Советскэ Союзай Маршалнууд, КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, Германиин Демократическа Республикаһаа СССР-тэ байдаг посольствын хүдэлмэрилэгшэд нүхэр Н. С. Хрущевые Внуковска аэродром дээрэ угтаа.

Советскэ Союзай Гүрэнэй тугуудаар аэродром гоёон шэмэглэгдэһэн байба.

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. А. Зорин, Германиин Демократическа Республикаһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Иоганнес Кениг мүн лэ энэ самолёдоор Москвада бусажа ерэлсээ.

Аэродром дээрэ суглараргшад Н. С. Хрущевые халуунаар амаршалаа.

(ТАСС).

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТДЭ, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Арад зоной ажаһуудалые улам һайжаруулха хэмжээнүүд тухай

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет арад зоной ажаһуудалые улам һайжаруулха хэмжээнүүд тухай асуудалые хаража үзэбэ.

«Промышленность болон хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ асари ехэ амжалта туйлагдаад байһан мүнөө үеын эрхэ байдалда совет арад тон һаядаа бүри һайнаар ажаһууха, өөрынгөө материальна болон оюун бодолой эрилтэнүүдые бүри гүйсэдөөр хангаха дүүрэн аргатай» гэжэ КПСС-эй XXI съезд зааһан байна. Дурсагдаһан асуудалаар тогтоол абахадаа, КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет съездын энэ заабарие хүтэлбэри болгоо. Манай орондо хүн зондо үргэн хэрэглэлэй эд бараа худалдалга жэл бүри ехэ боложо байна. Ажалшад гутал, хубсаһа, мебель, телевизорнүүдые, радиоприёмнигуудые, оёдолой болон хубсаһа угаадаг машинануудые, тэрэшэлэн гэрэй бусад хэрэгсэлнүүдые бүри олоор худалдажа абаха арга боломжотой болонхой. Гэхэтэй хамта ажаһуудалые элдэб янзаар хангаха талаар хүн зоной эрилтэ олошоржо байна.

Зүгөөр КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соо тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, арад зоной ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангалга тэдэнэй эрилтэһээ гээгдэжэ ябана. Олон городууд болон хүдэлмэришэдэй тосхонуудта ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха гүрэнэй, кооперативна предприятинууд үшөөл үсөөн байһаар. Хэдэ хэдэн мастерскойнуудта үйлэдбэриин культура бага, мүн захил хэгшэдые хангаха хэрэг муугаар эмхидхэгдэнэ, муу шанартайгаар оёһон, заһаһан хүдэлмэри тухай, захилые үни удаан саг соо бүтээдэг байһан тухай гомодолнууд ажалшадай зүгһөө ороно. Жэжэ юумэнүүдые түргөөр заһаха, захигшадые ойр зуура хүлеэлгээд заһаха мастерской үсөөн, ажаһуугшадай мүнгэ, зөөреэр гэр байра заһабарилха хэрэг һулаар эмхидхэгдэнхэй.

Нютагай промышленность, олзоборилгын болон эд хэрэглэгшэдэй коопераци хүдөөгэй хүн зоной ажаһуудалые хангаха асуудалые һулаар шиидхэнэ. Ажаһуудалай эрилтэ хангаха предприятинуудые эмхидхэлгэдэ колхозуудай мүнгэн зөөри болон арга боломжонууд багаар хэрэглэгдэнэ.

Ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха предприятинууд түхеэрэлгэнүүдээр, эд бараагаар, арһанай зүйлөөр, гэр зуурай техническэ орёо эд хэрэгсэлые заһаха элдэб материалнуудаар, запасной частьнуудаар хүсэд хангагданагүй.

Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ ажалшадай депутадуудай олон нютагай Соведүүдэй, партийна, профсоюзна болон ажахын организацинуудай зүгһөө ёһотой анхарал хандуулагданагүй. Ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха предприятинуудые олон, болгоохо, тэдэнэй хүдэлмэрине һайжаруулха арга боломжонууд хүсэд дүүрэн хэрэглэгдэнэгүй. Ажахын зарим хүтэлбэрилэгшэд эдэ предприятинуудые олзо доход багатай гээд, шэнэ мастерскойнууд болон ательенүүдые барилгада нютагай болон кооперативна промышленностиин мүнгэн зөөрие хэрэгтэй зэргээрнь һомолногүй, мүн энэ хэрэгтэ зорюулжа банкын зээлээр үгэһэн мүнгэн хүсэд хэрэглэгдэнэгүй. Зарим ушарта нютагай советскэ органуудай шиидхэбэриин ёһоор, ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха предприятинууд хаагдадаг байна. Ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха предприятинуудта хүдэлхэ мэргэжэлтэй кадрнуудые—оёдолшод, эсхэгшэд, сабхишад, техническэ талаараа орёо эд хэрэгсэлые заһадаг мастернуудые бэлэдхэхэ хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнхэй.

Мүнөө, коммунизмые үргэн далайсатайгаар байгуулха үедэ манай ороной ороод байһан сагта хүн зоной ажаһуудалые улам һайжаруулха асуудалнууд шухалын шухала удхашанартай болоод байна. Совет хүнүүдэй ажана байдалые саашадань һайжаруулхын тула КПСС-эй XXI съездын табиһан зорилгонуудые бэелүүлэн, КПСС-эй ЦК, Министрнүүдэй Совет ороной бүхы хүн зоной ажаһуудалай гол эрилтэнүүдые ойрын хоёр—гурбан жэлдэ гүйсэд хангахын тула ажалшадай ажаһуудалые улам һайжаруулха хэмжээнүүдые абахыень союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нуудые, партиин крайкомуудые, обкомуудые, республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, хизаарай, областьнуудай гүйсэдкомуудые, ВЦСПС-ые, министерствонүүдые, ведомствонүүд болон совнархозуудые уялгалба.

Гутал, хубсаһа оёдог, заһадаг ательенүүдые, велосипедүүд болон мотоциклнүүдые, мебель, телевизор, радиоприёмник, холодильник, пылесос, юумэ угаадаг машина болон гэрэй бусад хэрэгсэлнүүдые заһабарилха мастерской болон предприятинуудые городуудта, районно центрнүүдтэ, хүдэлмэришэдэй тосхонуудта, совхоз болон колхозуудта олоор бариха, тэрэшэлэн парикмахерскануудые бариха, хүн зоной мүнгэ зөөреэр гэр байра заһабарилха бүхы арга боломжонуудаа дүүрэн хэрэглэхэ шухала. Иимэ предприятинуудые эмхидхэлгэдэ эд хэрэглэгшэдэй кооперацинууд болон колхозуудые үргэнөөр хабаадуулха хэрэгтэй. Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха предприятинуудай хүдэлмэриин культура горьтойхоноор дээшэлхэ, тэдэнэй хэһэн хүдэлмэриин шанар һайжаруулагдаха ёһотой.

1959 ондо хүн зоной ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха хүдэлмэриин хэмжээс 7 миллиард 233 миллион түхэриг хүрэтэр, 1960 ондо—8 миллиард 569 миллион түхэриг хүрэтэр, мүн 1961 ондо—10,3 миллиард түхэригһөө доошо бэшээр ехэ болгохо, гэхэ зуура 1958 ондо 6,2 миллиард түхэриг байһан юм; ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха предприятинуудай тоо 1958 ондо 79,6 мянга байгаа һаань, 1959 ондо 102,7 мянгаһаа үсөөн бэшэ, 1960 ондо 126,7 мянга, 1961 ондо 153,3 мянгаһаа үсөөн бэшэ болгохо.

Гурбан жэлэй туршада гутал оёхо, заһаха 29 мянган, хубсаһа оёхо, заһаха 22,2 мянган шэнэ предприятинуудые, ажахын болон культурно-ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангадаг 12,1 мянган шэнэ предприятинуудые, тэрэшэлэн гэр байра болон 13,2 мянган парикмахерска эмхидхэхэ гэжэ хараалагдана. 1959—1961 онуудта хубсаһа химическэ аргаар сэбэрлэхэ болон будаха 267 фабрика барихаар хараалагдана.

Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха мастерскойнуудые эмхидхэхын тула элдэб олон организацинууд болон эмхи зургаануудай конторонуудые хамтадхан нэгэдүүлжэ, городуудта, хүдэлмэришэдэй тосхонууд болон районно центрнүүдтэ гэр байра сүлөөлжэ үгэхэ асуудалые хаража үзэхыень союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ дурадхагдана. Ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха предприятинуудай хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин үнэ сэнгые химдаруулха, хүн зониие һайнаар хангадаг болохын тула томо городуудта гутал болон гэрэй бусад олон хэрэгсэлнүүдые заһаха механизированнэ фабрикануудые, мүн тусхай мэргэжэлтэй мастерскойнуудые бариха шухала. Мүн захигшадые ойро зуура хүлеэлгээд, жэжэ заһабари хэдэг пунктнуудые олоор бариха хэрэгтэй. Материально-техническэ хангалгын түсэб зохёоходоо, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангадаг предприятинуудые түүхэй эдээр, химикадуудаар, материалнуудаар, запасной частьнуудаар, түхеэрэлгэнүүдээр болон автотранспортаар, тэрэшэлэн шэнэ предприятинуудые барихада, гэр байра заһабарилхада хэрэгтэй болодог барилгын материалнуудаар хараалагдаһан ажалайнь хэмжээнэй зэргээр хангахые хараалха шухала.

Область, хизаар болон республикануудай центрнүүдтэ ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангадаг предприятинуудта туһалбариин материалнуудые, химикадуудые, запасной частьнуудые, элдэб хэрэгсэл болон оёхо, заһахада хэрэглэгдэдэг олон зүйлнүүдые сэхэ мүнгөөр, мүн банкаар дамжуулан худалдажа абаха хэрэг эмхидхэхээр хараалагдана.

Мастерской, ателье болон хубсаһа хунар угааха, заһахаяа абадаг газарнуудта хубсаһа болон гутал оёходо хэрэгтэй болодог зүйлнүүдые, хубсаһа сэбэрлэхэдэ хэрэгтэй болодог химикадуудые, эсхэһэн хубсаһа болон моодын журналнуудые арад зондо худалдаха хэрэг эмхидхэхэ тухай, тэрэшэлэн хубсаһа угаадаг, оёдог машинануудые, зайн галай хүсөөр палааха арилгадаг машина болон гэрэй ажалай бусад зүйлнүүдые арад зондо тусхай саг болзор соо хэрэглэхын тула үгэжэ байха газарнуудые олоор эмхидхэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэхыень союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ дурадхагдаа. 1959—1961 онуудта арад зоной ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангадаг предприятинуудта хэрэгтэй хубсаһа, гутал оёдог хүнүүдые, мебель, түмэрөөр бүтээгдэһэн хэрэгсэл, культурно-ажаһуудалай орёо оньһон техническэ хэрэгсэл заһабарилха мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ, тэдэнэй мэргэжэл шадабариинь дээшэлүүлхэ ябадал эмхидхэхэ шухала. Тиихэдээ эдэ предприятинуудые һайн мэргэжэлтэй хүнүүдээр дүүрэн хангаха зэргэтэйбди. Мүн предприяти дээрэ ошожо хүдэлхэ арга боломжогүй аад, һайн мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдые гэртээ һуугаад арад зоной ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ эдэ предприятинууд үргэнөөр хабаадуулха ёһотой.

Городууд болон хүн зоной ажаһуудаг зарим районуудые зүбөөр түсэблэн бариха, проектнуудые табиха, баталхадаа тэндэ ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха предприятинуудые эмхидхэхэ ябадал республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд, хизаарай, областиин, городуудай гүйсэдкомууд хараалха ёһотой. Тиихэ зуураа эдэ предприятинууд арад зоной ажаһуудаг газарнуудта дүтэ байха зэргэтэй; ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангадаг мастерскойнуудай хэһэн хүдэлмэриин өөрынь үные химдаруулхын тулада хэмжээ абаха, оёдолой болон хубсаһа, гутал заһаха хүдэлмэриин үнэ сэнгые саашадань доошолуулха асуудал тэдэнэр хаража үзэхэ ёһотой. Ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангадаг предприятинуудай амаралтын үдэр болон хүдэлмэриин саг ажалшадта эгээл таатай зохид байхаар тогтоогдохо ёһотой.

Городууд болон хүдэлмэришэнэй тосхонуудта хубсаһа хунар угааха хамтын гэрнүүдые олошоруулха тушаа, тэрэшэлэн хүдөө нютагуудта колхоз, совхозуудай, олзоборилгын болон эд хэрэглэгшэдэй кооперациин мүнгэ зөөреэр хубсаһа хунар угааха гэрнүүдые эмхидхэхэ тушаа хэжээ-ябуулгануудые хараалха болон баталха асуудал союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгагдаа.

Арадай ажахын түсэбүүд соо арад зоной ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха хүдэлмэриин хэмжээ хараалхыень, тэрэшэлэн эдэ түсэбүүд соогоо мотоцикл, велосипед, холодильник, телевизор, радиоприёмник, хубсаһа угаадаг, тооһо арилгадаг машинануудта хэрэгтэй запасной частьнуудые, культурно-ажаһуудалай болон ажахын хэрэгсэлэй орёо оньһон техническэ бусад эд зөөридэ хэрэгтэй запасной частьнуудые хэрэгтэй соонь үйлэдбэрилхэ ябадал хараалхыень СССР-эй Госпланда, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ дурадхагдаа.

КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет арад зоной ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангадаг предприятинуудта зорюулан, машина бүтээдэг заводуудаар үндэр бүтээсэтэй машина болон түхеэрэлгэ бүтээн гаргаха, тэрэшэлэн 1959—1960 онуудта эдэ предприятинуудта хэрэгтэй автомат болон хахад автомадуудые зохёон байгуулха, тэдэниие ашаглаха даалгабари союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэй хамта тогтоохыень СССР-эй Госпланда даалгаба.

Ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангадаг предприятинуудые барихын, мүн үргэдхэхын тулада нютагай промышленностиие хүгжөөхэ фонднуудай мүнгэ зөөри, олзоборилгын болон эд хэрэглэгшэдэй кооперациин олзые (подоходно налог түлэһэнэйнь һүүлээр), бюджедэй гарашаһаа үлүүлһэн доходые хэрэглэхыень, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй резервнэ фондын мүнгэ зөөриһөө ажалшадай депутадуудай областной болон хизаарай Соведүүдэй гүйсэдкомуудта, АССР-эй Министрнүүдэй Соведүүдтэ туһаламжа үзүүлхыень, тэрэшэлэн банкын зээлээр үгэхэ мүнгэ хэрэглэхыень союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ дурадхагдаа.

СССР-эй Хүдөө ажахын банк арад зоной ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха предприятинуудые барихынь тулада эд хэрэглэгшэдэй кооперациин организацинуудта, олзоборилгын кооперациин артельнүүдтэ нэгэ жэлһээ зургаан жэл хүрэтэр болзортойгоор зээлээр мүнгэ үгэхэ байна. Тэдэнэр зээлээр абаһан мүнгэеэ хоёрдохи жэлһээнь эхилжэ һөөргэнь түлэжэ захалха ёһотой. Энэ зорилгоор 1959 ондо 200 миллион түхэриг мүнгэ табихыень СССР-эй Хүдөө ажахын банкда зүбшөөгдөө.

Транспортын хүдэлмэрилэгшэдые болон пассажирнуудые хангахын тулада түмэр замай томо станцинууд болон портнуудта ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха шэнэ предприятинуудые байгуулха, хүдэлжэ байһыень үргэдхэхэ ябадал хангахыень Зам харилсаанай министерстводэ, Далайн флодой министерстводэ дурадхагдаа.

***

Арад зоной ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангадаг предприятинуудай хүдэлмэри ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй болон профсоюзай организацинуудай үдэр бүриин хиналта доро байха ёһотой гэжэ тогтоол дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ. Ниитын хиналта хадаа ажалшадай ажаһуудалай эрилтэнүүдые эрхим һайнаар хангахын түлөө, мастерскойнуудай жэшээтэ һайн хүдэлмэриин түлөө тэмсэлые бүри шангадхаха хэрэгтэ, тэдэнэй хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые усадхалгада зорюулагдаһан байха ёһотой.

КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол арад зоной ажаһуудалай эрилтэнүүдые үшөө һайнаар хангадаг болохо тушаа энэ тогтоол дотор хараалагдаһан хэмжээнүүдые заабол дүүргүүлхэ ябадал хангалгада союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нууд болон Министрнүүдэй Соведүүдэй, партиин крайком болон обкомуудай, автономно республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй, ажалшадай депутадуудай хизаар болон областьнуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай, ВЦСПС-эй анхарал хандуулаа. Энэ хадаа городой болон хүдөөгэй ажалшадай бодото салин хүлһые, тэдэнэй ажабайдалые саашадань дээшэлүүлгэдэ һайнаар нүлөөлхэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бакугай Кировэй нэрэмжэтэ үрэмдэлгын зэр зэбсэг бүтээдэг заводой түнхидэг зэбсэг хэдэг цехын ахалагша мастер, партбюрогой га[...] шүүн Хаси Хасиев дунда һургуули дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр заводто ерэһэн залуушуултай хөөрэлдэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Эмхидхэлэй хүдэлмэреэ эрид һайжаруулха

(Иволгын аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаанһаа)

Һаяхан Иволгын аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан болобо. Тэрээндэ хабаадагшад «КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэринүүд, аймагай партийна организациин зорилгонууд тухай» партиин айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Ринчиногой элидхэлые зүбшэн хэлсэбэ.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые үдэр бүриингөө ажал хүдэлмэридэ хүтэлбэри болгон, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тула доторойнгоо арга боломжонуудые хүсэд дүүрэн хэрэглэхэ тухай асуудалда онсо анхаралаа хандуулаа.

ХОЁР ДАХИН ЕХЭ МЯХА, 1,4 ДАХИН ЕХЭ ҺҮ АБАХЫН ТҮЛӨӨ

Агууехэ долоон жэлэй түсэбэй түрүүшын жэлдэ—1959 ондо мяха абалга хоёр дахин, һү һаалга 1,4 дахин, нооһо хайшалалга—1,3 дахин, үндэгэ абалгаяа 1,6 дахин ехэ болгоохо гэһэн уялга баталан абаад, аймагай ажалшад хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула шэн зоригтойгоор ажаллажа байна гэжэ элидхэлшэ нүхэр Ринчино мэдүүлээ.

Тиихэ зууураа, манай колхозууд доторойнгоо арга боломжонуудые дүүрэнээр ашаглахын тула бодото хэмжээнүүдые абажа захалаа. «Коммунизм» колхоздо бэлшээн таргалуулха хоёр гүүртэ 300 эбэртэ бодо малһаа бүридхэгдөө. Гадна колхознигуудһаа 200 толгой тугал, буруу, 300 хонни, ямаан худалдажа абтахаар хараалагдана. Мүнөө хамта 140 толгойнь худалдажа абтаад байна.

«Заветы Ильича» колхоз шубуу үсхэбэрилгэдэ ехэ анхаралаа хандуулна. Энэ хэрэгтэ бүхы колхознигууд хабаадалсадаг юм. Айл бүхэн 15—20 шубуунай дальбараа абаад, дэгжээжэ байнхай. Тиигээд тэдэнээ колхозой фермэдэ тушааха юм.

Гэбэшье аймагай олонхи колхозууд мяха ехээр абаха талаар мүртэй хэмжээнүүдые абаагүй, доторойнгоо арга боломжонуудые хүсэд элирүүлээгүй байһаар.

Илангаяа малай үбэлжэлгэдэ нилээд дутагдалнууд үзэгдэнэ. Кировэй, Сталинай нэрэмжэтэ, «Улаан Оронго» болон бусад колхозуудта үбэлжэлгэнь тон эмхигүй, муугаар үнгэржэ, мал олоороо туража, гарзалжа байһан тухай суглаанда хабаадаһан олон хүнүүд тэмдэглэбэ.

Мүн аймаг дотор ниитын малда элбэг дэлбэг тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Мартын 1-нэй мэдээгээр аймагай колхозуудаар кукуруза тариха поли дээрэ 18200 тонныи орондо, ойройдоо 3200 тонно наг шэбхэ зөөгдөөд байна.

Аймагай колхозууд энэ жэлдэ һү һаалгаа 1,4 дахин ехэ болгохо уялга абаашье һаа, тэрэниие бэелүүлхэ хүдэлмэреэ ехэ муугаар эхилжэ байна. 1959 оной түрүүшын хоёр һарын туршада колхозууд урда жэлэйхиһээ 915 центнерээр бага һү һаагаа. Илангаяа Сталинай нэрэмжэтэ, «8-е марта», «Заветы Ильича» колхозууд ехээр гээгдэжэ ябана. Аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан мяха абалга, һү һаалга түргөөр ехэ болгохо тусхай хэмжээнүүдые баталан абаа.

ГОРОДОЙ АЖАЛШАДЫЕ ХАРТААБХА, ОВОЩЁОР ҺАЙСА ХАНГАХА

Иволгын аймаг Улан-Удэ город шадар оршодог. Тиимэһээ городой арад зониие хартаабхаар болон огородой эдеэгээр хангаха гээшэ тус аймагай шухала зорилгонуудай нэгэн байһаниинь мэдээж[...]. Теэд энэ асуудалда элидхэл[...] мүн үгэ хэлэһэн хүнүүд анхарал[...] тон багаар хандуулаа гэжэ һа[...]хаар болоно. Юуб гэхэдэ, энэ асу[...]далай удха шанарые элидхэл[...] дэлгэрэнгыгээр тайлбарилжа үг[...]гүй, халирхайгаар—нэгэ хэды үг[...] дүүргэһэн байха юм. Тиимэһээ[...] үгэ хэлэгшэдшье энээн тухай му[...]тэй юумэ хэлээгүй үнгэршоо.

Тэрэшэлэн хартаабха, овощ[...] үндэр ургасын түлөө аймагай ко[...]хозууд һулаар тэмсэнэ. Жэшээлх[...]дэ, мартын 1-нэй мэдээгээр колх[...]зууд болон совхоз хартаабхын ү[...]һэ хүрэнгөөр оройдоол 56,3 процен[...] хангагданхай. Дутуу үрһэеэ хүсэ[...]хэ талаар юушье хэгдэнэгү[...] Энээнһээ байтагай, колхозууд б[...] байһан үрэһээ шанаржуул[...] хүдэлмэреэ оройдоо захалааг[...].

Хартаабхын, огородой поли дэ[...]рэ наг шэбхэ багаар тараагдан[...] Һүүлэй мэдээгээр поли дээрэ н[...] шэбхэ гаргалгын түсэб арайхан [...]жэ 27 процент дүүргэгдээд бай[...].

Хабарай тарилгада бэлэдхэл[...] талаар эндэхи һү болон овощь [...]лэдбэрилхэ совхоз ямар хүдэлмэ[...] ябуулнаб гэхэдэ, тон хангалтаг[...] үрэ дүн харуулна. Түсэбэй ёһо[...] энэ совхоз 1000 тонно хартааб[...] үрэһэ бэлэдхэхэ ёһотой байһан а[...] мүнөө оройдоо 200 тонно үрэһэ[...] һуужа байна. Гадна тарилгада [...]рэглэгдэхэ хүдөө ажахын маш[...] зэмсэгүүд мүнөө хүрэтэр бэлэн б[...]гогдоодүй байһаар. Овощиин р[...]сада ургуулха парник, раман[...]дынь хүсэд бэлэн болгогдоодүй.

Овощь, хартаабха тариха т[...]лаар элирүүлэгдэһэн дутагд[...] нуудые ойрын сагта усадхажа, [...]дэр баян ургаса ургуулха тодор[...] зорилгонуудые аймагайнгаа аж[...]шадай урда табиба.

ОЙЛГУУЛАМЖЫН ХҮДЭЛМЭРИ ШАНГАДХАХА

Партиин XXI съездын материа[...]нуудые арад зондо гүнзэгы[...] ойлгуулха хүдэлмэри аймагай па[...]тийна организаци үргэнөөр ябу[...]жа байна. Һунгалтын үедэ ниит[...] политическэ хүдэлмэри бага з[...] һайжарбашье, үшөөл ехэ дут[...]далнуудтай байһаар гэжэ сугла[...]да хабаадагшад тэмдэглээ. КПС[...] эй айкомой болон гүйсэдкомой [...] тэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд к[...]хознигуудай дунда лекци, элид[...] үсөөн хэдэг, энэ талаар парти[...] эхин организацинуудта туһалам[...] багаар үзүүлдэг гэжэ «Заве[...] Ильича» колхозой партийна э[...] организациин секретарь нүхэр [...]тов, «Улаан Оронго» колхозой [...] рүүлэгшэ нүхэр Тармаев гэг[...] тэмдэглээ.

Манай партийна суглаануу[...] партиин айкомһоо нэгэшье ту[...]лэгшэ байдаггүй, колхознигу[...] дунда ойлгууламжын хүдэлм[...] һулаар ябуулагдана, лекци, эл[...]хэл тон үсөөнөөр үнгэргэгдэнэ г[...] «Коммунизм» колхозой түрүүлэ[...] нүхэр Баирбиликтуев хэлээ.

Партиин айком болон парти[...] эхин организацинууд ойлгуул[...]жын хүдэлмэриие эрид һайжар[...]хын тула тусхай хэмжээ аб[...] ёһотой гэжэ суглаанда хабаа[...]шад онсо тэмдэглээ.

Партийна эдэбхитэдэй сугл[...] хэлсэһэн асуудалаараа дэлгэрэн[...] шиидхэбэри абаад, түүхэтэ до[...] жэлэй түсэбые болзорһоонь [...] дүүргэхын түлөө социалистиче[...] мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе [...] аймагайнгаа бүхы ажалшадта [...]даба.

Ц. Улым[...]

Һонирхолтой семинар

КПСС-эй Зэдын айкомой пропаганда, агитациин таһаг пропагандистнуудай нэгэ үдэрэй семинар һаяхан үнгэргэбэ.

Тиигээд марксистско-ленинскэ философи шудалдаг кружогуудта партиин XXI съездын материал үзэхэ гэһэн заабари үгтөө.

СССР-эй уласхоорондын б[...] тухай лекци пропагандистнуу[...] зорюулагдан уншагдаба. Тэрэнь [...] һонирхолтой байжа, хүнүүд [...] асуудал һураа.

Пропагандистнууд дүй ду[...] тухайдаа хөөрэлдэһэн байна.

Ц. Сагал[...]

Арад зоной ажабайдал һайжарна

Зураг дээрэ: Бурядай АССР-эй Кабанскын аймагай Каменск тосхон. Энэ тосхондо шиферна завод ашаглалгада үгтэһэн байна. Заводой хүдэлмэришэдтэ үнгэрһэн жэлдэ олон квартиратай 26 гэр баригдажа үгтөө. Эндэ 900 һурагшадай һураха дунда һургуулиин байшан баригдаа, больницэ, хэдэн магазин нээгдээ.

ТАСС-эй фотохронико.

Телевизор бүтээдэг Красноярска завод «Енисей» гэжэ маркын шэнэ телевизор бүтээжэ эхилбэ. Энэ жэлдэ 100 мянган ниимэ телевизор гаргаха юм. **Зураг дээрэ:** «Енисей» гэжэ телевизорнүүдые тааруулдаг конвейер. Наада талаһаань хүдэлмэришэн В. Г. Худяков.

ТАСС-эй фотохронико.

Долоон жэлэй түрүүшын хабарые ямар бэлэдхэлтэйгээр угтахатнайб?

★

Уялга абахадаа бэрхэ, ажал дээрээ тулюур

Баргажанай аймагай колхозууд хүхэтэ долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ хүдөө ажахыһаа, илангаяа мал ажалһаа абтадаг продуктнуудые урдынхиһаа горьһоор ехэдхэхэ зорилго табинхай. Энэ хараалһанаа бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада нэн түрүүн малда үбһэ тэжээл, шэмэтэ силос элбэгээр бэлдэхэ гэжэ шиидэһэн юм.

Гэбэшье зарим колхозууд уялга абахыень абажархёод, үнэндөө бии болохоор юумэ хээгүй байһаар. Жэшээлбэл, тарялангай, кукурузын газарта наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэри аали нобшоор ябуулагдана. Мондоной энэ үедэ 9 мянгаад тонно гаргагдаа һэн, мүнөө 7 мянга хүрэхэтэй үгытэй болоод байна. Аймагай Карл Марксын, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Авангард» колхозууд тарялан, сабшаланда наг шэбхэ гаргаха түсэбөө оройдоол баад процент дүүргээ бшуу. Мүн «Гигант», «Звезда» колхозууд энэ яһала хүдэлмэри удааруулна. Үнэхэдээ ерэхэдээ эдэнэр ороо̂һо тарихаа газар мүнөө жэл үтэгжүүлхэгүй гэлсээд, шэбхэ гаргаха түсэбөө багаар хараалаад байна.

Тиихэдэ үнэһэ, шубуунай аргал суглуулха хүдэлмэри ёһотойгоор эмхидхэгдэнэгүй. Аймаг дотор хамтаа 200 центнер үнэһэн, 150 центнер шубуунай аргал суглуулагдаа. Колхозууд «Сельхозснабай» базаһаа минеральна үтэгжүүлгэ абаха аад, тэрэнээ мүнөө хүрэтэр абажа асараагүй.

Тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй үрэтэй колхозууд бии байбашье, тэдэнээ түргөөр андалдажа, дутуу-гаа хүсэлдүүлхэ гэжэ бодоногүй. Жэшээлхэдэ, «Авангард» колхозой 1012 центнер үрэһэнэй 611 центнерынь лабораторидо гологдонхой. 60 центнер үрэһэ хүрэнгынгөө үбэнэйнь нэгэ хубиие голуулһан «Звезда» колхозой хүтэлбэрилэгшэд андалдаа хэхэеэ арсана. Хэрэгтэй тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй тэрэ үрэһөөрөө тарилга хийхэ гэжэ һэнгэргүйгөөр мэдүүлнэ. Ажал хүдэлмэридөө иимэ харюусалгагүйгөөр хандадаг хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга хэмжээ абаха болоо бэшэ гү?

Наг шэбхэ тарялан хадаланда гаргаха түсэбөө колхозууд мартын 20-ноод гаранаар дүүргэхэ аргатай. Тиигээр дутамаг колхоз бүхэн хабарай сагта тэрэнээ хүсэлдүүлхэ ёһотой. Хабарай тарилгада бэлэдхэлые түргэдхэхэ тушаа партиин райком, аймгүйсэдком яаралтай хэмжээ абажа, хэлэһэн үгэдөө хүрэдэггүй хоо̂һон шашалдаа гаргадаг колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга харюусалгада хабаатай байха ёһотой гэжэ һанамаар.

М. Шилгенов.

★ ★

Хоо̂һон хөөрэлдөөгөөр кукуруза ургаха аал?

Хэжэнгын аймагай колхозууд үрэжэл һайнтай тарялан, сабшалангаар яһала элбэг аад, жэлһээ жэлдэ ниитынгээ үхэр малда бардам хүрэхөөр үбһэ тэжээл бэлэдхэдэггүй, тэдэнээ ехээр тураажа, муудхаажа, мүн олохон малаа үхүүлжэ гарзалуулжа, ядууханаар ондо ородог байха юм. Энээнһээ болоһо, малһаань абтадаг ашаг шэмэшье өөдтэй дээшэлдэггүй. Жэшээлхэдэ, нёдондо эндэхид үнеэн бүриһөө оройдоол 1016 литр һү һаажа, урзанда жэлэйхидэ орходоо һү һаалгаяа миил 40 шахуу литрээр дээшэлүүлээ.

Мүнөө түсэбтэ долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ һү, мяха улам ехээр абадаг болохо тухай зорилгын табигдаад байхада, хэжэнгээрхин үнгэрһэн жэлэйнгээ дутагдалнуудһаа тобшолол хэжэ, байгша ондо үхэр малаа үбһэ, шэмэтэ тэжээлээр гүйсэд хангахын түлөө эртээнһээ бодомжолон, бүхы хэмжээ абаха зэргэтэй байгаа бшуу.

Теэд аймагай колхозууд мүнөө болотор энээн тушаа биратай юумэ хэнэгүй шахуу. Энэ жэлдэ аймагта кукуруза ехээр тариха зорилгоор колхоз бүхэндэ тусгаар звенонуудые эмхидхэжэ, тэдэнэртэ машина, техникэ, таарамжатай һайн газар таһалжа үгэхэ, тэндэнь наг шэбхэ ехээр гаргаха тухай артельнуудэй хүтэлбэрилэгшэд гоё гоёор хөөрэлдэдэг, айкомой болон аймгүйсэдкомой суглаанууд дээрэшье шиидхэбэри, тогтоолнууд абтадаг.

Теэд Хэжэнгын олонхи колхоздо кукурузын звенонууд эмхидхэгдэһэн нэрэтэй болоод, 100—200 гектар газар таһалжа үгтэнхэй, мүн хэрэгтэй машина, тракторшье даалгагдаа ха. Үнэндөө эмхидхэгдэһэн эдэ звенонуудай хэһэн ажалынь мүнөө болотор тобойжо харагдаагүй байһаар.

Эндэхи колхозуудта мартын 10-най мэдээгээр тарянай болон кукурузын газарта бүхыдөө 4 мянга шахуу тонно наг шэбхэ гаргагдаа гэжэ саарһан дээрэ бэшэгдэнхэй. Энээнэй хэды шэнээн тоннонь кукуруза тариха газарта гаргагдаа гээшэб гээд аймагай хүдөө ажахын инспекциин главна агроном нүхэр Тайновһаа гү, али инспекциин начальник нүхэр Перевaловһаашье асуухада, «тарялан дээрэ гаргагдаһан наг шэбхын, тухайлхада, хахадынь шахуу кукурузын талмайда гаргагдаа ёһотой, юрэдөө сэхэ хэлэхэ аргагүй байна» гэжэ мэдүүлдэг.

Аймагай «Эрдэм», Кировэй, Сталинай нэрэмжэтэ, «Дружба» колхозуудта кукурузын газарта наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэри илангаяа хангалтагүй муугаар ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, Дунда Худанай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Матвеев, парторганизациинь секретарь нүхэр Ринчиндоржиев) байгша ондо кукуруза тариха газарта хамта 2 мянган тонно шахуу наг шэбхэ гаргаха түсэбтэй аад, мүнөө бүхыдөө миил 300 хүрэхэтэй үгытэй тонно шэбхэ гаргаад байнхай. Эндэ звеное даагша нүхэд Бадмаев, Гладких, мүн звеногойнь гэшүүдшье һая болотор ондоо ажалда хүдэлжэ байгаа. Тэрэшэлэн «Эрдэм» артельдэ нүхэр Кашановай звеногойхид өөһэдынгөө даажа абаһан газарта шэбхэ шэрэхэ, саһанай уһа һайрам тогтоохо талаар баһал юушье хээгүй. Яахадааб гэхэдэ, колхозой правлени нүхэр Кашановые хонидой отарада хурьга абалсахыень эльгээгээд, трактористыень электромонтёроор табиһан байха юм. Теэд кукурузын газарта наг шэбхэ шэрэхэ тухай колхозой хүтэлбэрилэгшэд һаналаа табяагүй бшуу.

— Тарилгын газарта наг шэбхэ яахадаа зөөгдэнэгүйб гэжэ «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Житихинһээ асуухада: «Манай колхоз кукурузашадай звенонуудые яһала эмхидхээ һэн. Тэдэмнай энэ үбэлдөө аргал шэбхэшье горьгой шэрээ, харин һаянай кукурузын газарта гаргаха шэбхэмнай дууһашоод, энэ хүдэлмэрээ болюулаад байнабди,—гэжэ убайгүйгөөр мэдүүлнэ. Теэд үнэндөө тус колхозой малай гүүртэ, отаранууд шадар хуушан аргал шэбхэ һүри һөөг, тэрэ багай тала дайдые эзэлжэ хэбтэдэг ха юм.

Гадна аймагай олонхи колхозуудай кукурузашад ямар газарта, хэды шэнээн шэбхэ гаргаха, тэндээ шииг нойто яажа бариха тухайгаа мэдэдэггүй. Звенонуудай дунда социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдэнэгүй, шэбхэ зөөлгэдэ хүдэлэгшэдые али болохоор урмашуулхын түлөө колхозуудай правлени, партийна организаци оролдолго, үүсхэл гарганагүй. Энээн тушаа агрономууд, партийна эхин организациин секретарьнар нилээд ехэ эмхидхэлэй хүдэлмэри хэхэ зэргэтэй байгаа бшуу.

Хэрбээ аймагайхид мүнөө жэлдэ кукуруза һайнаар ургуулжа, шэмэтэ тэжээл ехээр бэлэдхэхэ гээ һаа, колхоз бүхэндэ ойрын сагта бүхы трактор, машина, мори унаае элсүүлжэ, поли дээрээ наг шэбхэ һайса гаргаха, болохо газартань һайрам тогтоохо хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулха ёһотой.

Д. Доржиев.

АХЫН АЙМАГТА

КОМСОМОЛШУУДАЙ СЛЁТ

Орлик тосхондо аймагай залуу малшадай слёт болоо. Тэндэ хабаадагшад мал ажал хүгжөөлгэ, тэрэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлгэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэһэн байна. Слёт дээрэ мал ажалай олохон түрүүшүүлдэ ВЛКСМ-эй обкомой Хүндэлэлэй грамота, ВЛКСМ-эй айкомой магтаалай хуудаһанууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаба.

ТРАКТОРИСТНАРАЙ КУРСА

Гурба һарын болзортойгоор трактористнарай курса Орлигто нээгдэбэ. Тэрээндэ хамта 27 хүн һуралсана. Тэдэнэрэй олонхинь ажалһаа таһалгаряагүйгөөр үдэшын сагта һуралсана.

АНГУУШАНАЙ ОЛЗО

Аймагай эрхим түрүү ангуушан Дымбрин Мунконов агнууриин хаһа соо 26 булга, 70 хэрмэ барижа, даалгабаряа 150 процент дүүргэбэ.

СОЛОТО ДАРХАН

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түмэршэ дархан Жап Дабаевай хэжэ шадахагүй юумэниинь хомор. Элдэб машинаһаа эхилээд, шарга, тэргэ болон колхозойнгоо бүхы хэрэгтэй юумыень бүтээдэг. Мүнөө 65 наһа хүрөө. Гэбэшье Аха гол дээрэ баригдажа байһан хүүргын боолто, татуурга, таблаа гэхэ мэтые дархалжа байна.

УРАН БЭЛИГТЭЙШҮҮЛ

Уран һайханай самодеятельностиин аймагай харалга болоо. Тэрээндэ 70 гаран дуушад, хатар наадагшад өөһэдынгөө бэлиг шадабарие харуулаа. Илангаяа Кировэй нэрэмжэтэ колхозой коллектив харагшадай анхарал ехээр хандуулаа. Тэрэ колхозой адуушан Владимир Шараев «Хонишон хүбүүн», «Минии нүхэр», «Хабарай сагта» гэһэн дуунуудые ирагуу һайханаар дуулажа, эрхим сэгнэлтэ абаа.

П. Жужаев.

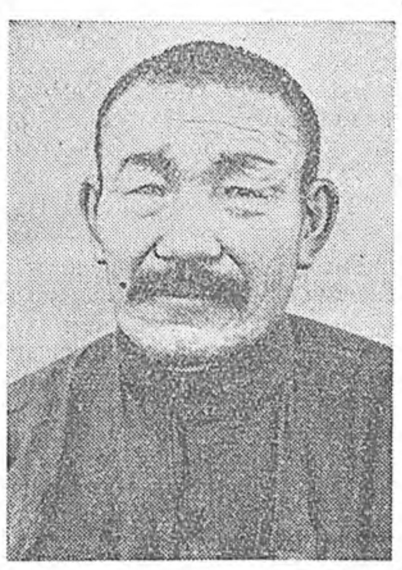

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түмэршэ дархан Жап Базарович Дабаев.

П. Жужаевай фото.

Искусствын, уран зохёолой ДЕКАДАДА БЭЛЭДХЭЛ

Ажалай амисхал дээрэ

Курумканай үргэн уужам талын дундуур эндэ тэндэ байрлаһан бригада, фермэнүүд дээгүүр үргэн сагаан шарайтай, үһэеэ һэхылгэжэ гэдэргэнь эльбэһэн, набтаршаг аад, бахалюун бэетэй залуу хүнэй ябахыень нэгэнтэ бэшэ харахат.

Юундэшьеб, ходо ерэгшэл даа. Хүнэй хэжэ байһан хүдэлмэриие хараад һалахагүй, энэ тэрэ юумые асууханшье олон, үбгэд хүгшэдые харабал үльгэр түүхэ хэлыт гэхэ, сүлөөтэй ябаа һаа, аса, тармуур барилсаад, ехэ зүрхэтэйгөөр хүдэлмэридэшни оролсохо, юрэдөө ажал хүдэлмэридэ ехэ дуратай хүн гээшэ ааб даа,—гэжэ тэрэ залуу хүн тухайда Гаарга, Мүргэн, Бархан нютагуудаар хэлсэдэг болонхой. «Юрэдөө энэ Солбомнай Москвагай литературна институт дүүргэһэн аад, энээгүүр юундэ ябанаб, хото городуудаар байжа, номуудаа бэшэхэ байгаа бэшэ гү» гэжэ баһа зарим газарта хэлсэдэгшье байха.

Нютагтаа ерээд хүдэлжэ байһан бэлигтэй залуу поэт Солбон Ангабаев тухайда иигэжэ курумканайхид хэлсэнэ. Өөрөө Солбон Ангабаев ямаршье бодолтойгоор нютаг руугаа ерэһэнээ сэхэ хэлэдэггүй, харин нэгэтэ хүдөөгөөр ябажа ерээд, редакци соогоо һуужа байхадаа иигэжэ хэлээ һэн: «Зүбөөршье иишэ ерэһэн байгааб даа. Эндэхи баян, үзэсхэлэнтэ гоё һайхан байгаалиие, энэ байгаалиин барагдашагүй баялигые баатар хүсөөр малтажа байһан колхознигуудай болон механизаторнуудай ажабайдалые, тэдэнэй гайхамшаг зоригтой хүдэлмэриие харахада, ябаһан газарта очерк, рассказ, повесть бии гэжэ хэлэхээр байнал. Долоон класс дүүргээд, нютагһаа гаража, город руу ерэһэн байгааб. Тэрэ үедэ «үрмэ зөөхэй, өөхэ мяхан үхэрһөө, таряа талхан хадаа газарһаа гарадаг» гэжэ ойлгохоһоо бэшэ, саашанхиие һайнаар ухаалхагүй байгдаа. Энэ ябадални һүүлдэ ажал хүдэлмэридэм ехэ һаад болодог һэн. Нюдөөрөө хараагүй, гараараа баряагүй юумые хэншье зүбөөр зураглан харуулжа шадахагүй байна бшуу».

Солбон Ангабаевай үшөө һуража ябахадаа хэблэжэ гаргаһан «Табгайта тала», «Байгалай таабари» гэһэн шүлэгүүдэй суглуулбаринууд бии гээшэ ааб даа. Тэдээн соо суглуулагдаһан шүлэгүүдые уншахада яһала зохид, хүнэй ухаан сэдьхэлдэ тогтомоор байжа, залуу поэдэй бэлигтэй, саашадаа томо томо зохёолнуудые бэшэхыень гэршэлдэг. Тэрэнэй «Байгалай таабари» гэһэн суглуулбариие зүбшэн хэлсэхэдээ уншагшад иигэжэ тэмдэглэһэн байна. Автор ном соогоо ехэнхидээ байгаалиие зураглан харуулаад, мүнөө үеын байдалые, хүдөө ажахын түрүүшүүлые эли тодоор харуулнагүй. Гэхэтэй хамта, залуу поэт энэ дутагдалаа зайсуулжа шадаха байха.

Тэдэнэй хэлэһэн үгэ залуу поэдэй хүдэлмэридэнь ехэ туһа боложо үгэхэ бэзэ. Мүнөө Солбон Ангабаев «Үншөөдэйн үһөө» гэһэн повесть, «Сэсэгэй гурбан үе» гэһэн шүлэгүүдэй сборник бэшэжэ дүүргээд, хэблэлдэ бэлэдхэжэ байна. «Үншөөдэйн үһөө» гэһэн повесть соогоо автор хүдөө нютагай мүнөө үеын байдал харуулха гэһэн зорилготой.

Залуу поэт нютагтаа ерээд, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр оролсожо, зоной урда бурят литературна хэлэн дээрэ лекци, хөөрэлдөө хэжэ, радиогоор зохёолоо уншажа, литературын замда орохоёо оролдожо ябаһан залуушуулда туһаламжа үзүүлжэ байһаниинь тон һайшаалтай. Аймагай газетын редакци тээшэ һурагшад, колхознигууд болон механизаторнууд гэшхэлдэг болонхой. Эндэ литературна нэгэдэл эмхидхэгдэжэ, Солбон Ангабаевай хүтэлбэреэр һарадаа 1—2 дахин занятинууд үнгэргэгдэнэ. Уран һайханай литературада дуратай залуушуул өөрынгөө түрүүшын зохёолнуудые хамта зүбшэн хэлсэнэ, очерк, рассказуудые бэшэжэ туршахаһаа гадна, арадай аман зохёол—үльгэр, онтохон, оньһон үгэ, дуун гэхэ мэтэнүүдые суглуулна. Москвада болохо бурядай искусство болон литературын декадада зорюулжа, литературна нэгэдэлэй гэшүүд гараар бэшэһэн журнал гаргахаяа түхеэржэ байна. Энээнһээ гадна, литературна нэгэдэлэй гэшүүд хүдөөгэй уран һайханай самодеятельностьдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, мүнөө үеын байдалые харуулһан 1 акттай пьесэнүүдые бэшэнэ. Тэдэнь хүдөөгэй, колхозой клубуудай сценэ дээрэ амжалтатайгаар харуулагдажа, зониие ехээр һонирхуулдаг болоо.

Һаяхан залуу поэдэй ажабайдалда ехэ событи болоо. Юуб гэхэдэ, нүхэр Ангабаев партида ороо бшуу.

—Нютагтаа ерэһээр хуби заяанайм нэгэ ехэ хэрэг бүтээ. Түрэһэн, һураһан, хүмүүжүүлэгдэһэн газартаа ерэжэ, партида орохо гээшэ намда юунһээшье үлүү байна даа. Партида орохоһоо хойшо ухаан зүрхэм уужам болошоо,—гэжэ Солбон Ангабаев хэлэнэ.

Мүнөө Солбон Ангабаев республикынгаа центрһээ холо хүдөө нютагта байһанаа мэдэнгүй, Воронежой, Москвагай сугтаа һураһан залуу поэдүүдтэй бэшэг абалсадаг, мүн республикын Уран зохёолшодой союзтай холбоо барисаагаа алдангүй хүдэлжэ байдаг.

Партиин хараалһан долоон жэлэй гайхамшагта ехэ түсэбые бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байһан ажалшадай ажалай амисхал дээрэ хүдэлдэг залуу поэт Солбон Ангабаевай мүнөө үеын байдалые харуулһан шэнэ һонин номуудые бэшэхэнь лабтай.

О. Раднаев, манай корр.

Газараа үтэгжүүлнэ

...рин Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд Ба... Таляан гэжэ газарай 50 гектар кукуруза тариха гээд, мүнөө наг шэбхэ гаргажа байнхай. Комсомол хүбүүн Даша-Жамба Ринчиндоржиевай хүтэлбэрилдэг звено «Беларусь» тракторaар 350-аад тонно наг шэбхэ гаргаад, энэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. Гектар газар бүхэндэ 30 шахуу тонно шэбхэ гаргагдана.

Тиигэжэ энэ звеногойхид кукурузын эрхим ургаса абахын түлөө эртээнһээ тэмсэжэ байнхай.

С. Цынгуев.

Колхозуудай тоосоото суглаануудта онсо анхарал хандуулха

...спубликымнай колхозууд 1958 оной урданайхидаа орходоо нилээд хүгжөө, мүн саашадаа һалбарин хүгжэхэ үндэһэ һуури табиһан байна. Юуб гэхэдэ, бүхы шахуу колхозуудынай өөһэдын машина, техникэтэй болобо. Тиихэдэ мэргэжэлэй ехэтэй механизаторнуудшье. Мүн зарим түрүү колхозууд ...ын мүнгэн тоосоондо орожо, ...ы хэрэгээ өөһэдөө мэдээд ...дэг бригада, фермэ, отарануудтай болоо.

...иимэһээ мүнөө хаа хаанагүй ...үнгэргэдэжэ байһан колхозуудта тоосоото-һунгуулиин суглаанууд колхозуудай правлениин хүтэлбэри, ажалта үдэрэй гаргашын, ниитын мал ажалые хүгжөөхэ, ...һээ абтадаг ашаг шэмыень ...дээшэлүүлхэ түсэбүүдэй хэрээр ...гэгдэжэ байһан тухай хэлсэгдэжэ, саашанхи зорилгонууд хараалагдана.

...дэрэ хэлэгдэһэн асуудалнуудые ...колхознигууд зүбшэн хэлсэхэдээ ...колхозойнгоо хүтэлбэрилэгшэдэй ...ажалые дахин шалгана, дутагдалнуудаа усадхаха, бии ...арга боломжонуудаа хэрэглэхэ хэмжээ-ябуулгануудые хараална.

Илангаяа Курумканай, Бичурын, ...жанай болон бусад аймагуудай колхозуудай тоосоото-һунгуулиин суглаанууд саг болзортоо, ...хэлэл ехэтэйгээр, эмхитэйгээр ...үнгэргэдэбэ.

Гэбэшье зарим аймагуудай партийна, советскэ органууд эдэ суглаануудые үнгэргэлгэдэ анхаралаа ...хандуулха, тоохогүй ябадал ...а. Энээнһээ боложо мүнөө хил урданайнгаа янзаар энэ тэрэ дутагдалнуудаа бага сага хэлсээд лэ, суглаагаа дүүргэжэрхинэд. Тиигэжэ дутуу дундануудаа, арга боломжонуудаа гүйсэд элирүүлнэгүй.

Жэшээлхэдэ, Хэжэнгын, Кяхтын, Зэдын болон бусад аймагуудай колхозуудта тоосоото суглаа үнгэргэлгэ ямаршье шалтаггүйгөөр һаатуулагдана. Энээнһээ байтагай Кударын аймагта мүнөө болотор нэгэшье суглаан үнгэргэгдөөгүй. Шалтагаанинь юуб гэхэдэ, партиин айком, аймгүйсэдком колхозуудай тоосоото суглаа үнгэргэхэдөө, нэгэ мүһэн үйлэдбэриин-финансова түсэбүүдые зүбшэн хэлсээд, баталха гэжэ шиидхээ юм. Харин аймагай олонхи колхозуудта ниитын ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонуудай саг болзортоо дуулгагдаагүй дээрэһээнь үйлэдбэриин-финансова түсэбүүд мүнөө болотор табигдаагүй байһаар.

Олонхи аймгүйсэдкомууд колхозуудай жэлэйнь тоосоонуудые хаража, шалгажа үзэнэгүй. Колхознигуудай хамтын суглаагаар баталагдаһан 185 тоосоонуудай оройдоол 45-ниинь аймгүйсэдкомуудай зүблөөн дээрэ харагдаһан байна. Тиихэлээрээ олонхи аймгүйсэдкомууд колхозуудай дутуу дундануудаа, бии байгаа арга боломжонуудаа элирүүлхэ хэрэгтэнь гүнзэгыгөөр оролсоногүй, тэдэнэй ямар түсэб, уялгануудые абажа байһыень һайса мэдэнэгүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Колхозой тоосоото-һунгуулиин суглаанууд дээрэ шалгалтын комиссинуудай хүдэлмэри шангаар шүүмжэлэгдэжэ, зарим ушарта муу гэһэн сэгнэлтэ абана. Шалгалтын комиссинууд колхозой ажахын хүгжэлтэдэ нилээдгүй ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Теэд тэдэнэй хүдэлмэридэ аймгүйсэдкомууд туһалнагүй, хинан шалганагүй.

Мүнөө үедэ оньһожоруулагдаһан ажахытай болоһон колхозуудта үйлэдбэриин-финансова түсэбүүдые саг болзортонь табижа, заатагүй бэелүүлхэ гээшэ нилээдгүй удхатай. Тиимэһээ зарим колхозуудта үйлэдбэриин түсэбэй, мүн орошо-гарашын сметын дүүргэлтэ тухай колхознигууд үргэнөөр хэлсэхэдээ, ехэхэн дутагдалнуудые элирүүлээ. Жэшээлхэдэ, Прибайкалиин 6 колхозуудай гурбаниинь лэ орошо-гарашынгаа сметые дүүргэһэн байна. Эндэхи колхозууд хараалагдаһан түсэбһөө үлүү зөөри доторойнгоо хэрэглэмжэдэ гаргашалжархиһан байха юм. Тус аймагай колхозууд бүхы олзо доходойнгоо 19,7 процентыень доторойнгоо хэрэглэмжэдэ гаргашалаа. Илангаяа «Путь Ленина» колхоз орошынгоо сметые оройдоол 79,9 процентээр дүүргэһэн аад, аяар 35,4 процентыень өөһэдтөө хэрэглэжэрхёо. Тэрэшэлэн Кяхтын, Мухаршэбэрэй, Зэдын аймагуудта доторой хэрэглэмжэдэ гаргашалагдаһан мүнгэн зөөринь гуримгүй ехэ.

Дээрэ хэлэгдэһэн дутагдал юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, нёдондо жэл зарим колхозууд үйлэдбэриин-финансова түсэбүүдые табиха хэрэгтээ анхаралгүйгөөр хандаһан, минии лэ ёһо тэдысэ табиһан байха юм. Тиихэдэ энэ түсэб табилгада хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, бригадирнууд, фермые даагшанар болон ажалай түрүүшүүл олоороо хабаадуулагдаагүй байгаа. Гадна түсэбэй табигдахаһаа урид ажалта үдэртэ гаргашалха түсэб зохёогдоогүй, мүн ажалай нормо, тэрэнэй түлбэринь һайса шалгагдаагүй үлэшоо һэн.

Мүнөө үнгэргэгдэжэ байһан тоосоото суглаанууд дээрэ шалгалтын комиссинуудай гэшүүдээр ушар ёһо мэдэхэ, бэрхэ колхознигууд һунгагдаха, үйлэдбэриин-финансова болон орошо-гарашын түсэбүүд зүбөөр табигдаха зэргэтэй.

Мүнөө республикымнай олонхи колхозууд КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэри, тогтоолнуудые бэелүүлжэ байхадаа гайхамшагта долоон жэлэй түсэбүүдые табижа эхилбэ. Тиихэдээ колхозно байдалые эрид хүгжөөхэ зорилготой шухала шухала хэмжээ-ябуулгануудые хараална. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид хонидойнгоо тоо толгойе долоон жэл соо 30 мянгаһаа 44—45 мянгада хүргэхэ гэжэ шиидээ. Тэрэшэлэн Байкало-Кударын Ждановай нэрэмжэтэ, Кударын «40 лет Октября» колхозууд мяха абалгаяа 2 дахин дээшэлүүлхээр зоригжонхой.

Түрүү колхозуудайнгаа жэшээгээр бусадшье артельнууд долоон жэлэйнгээ, мүн үйлэдбэриингөө түсэбүүдые саг болзортонь табяад, колхознигуудай хамтын суглаанууд дээрэ тэрэнээ баталха зэргэтэй.

В. Пластинин,
Хүдөө ажахын министерствын колхозой эмхидхэлэй таһагай начальник.

ТҮРҮҮ ҺУУРИИН ТҮЛӨӨ

Улан-Удэ станциин паровозно депогой улаан булангай дэргэдэхи уран һайханай бүлгэм Баруун Сибириин түмэр замай клуб, улаан булангуудай дунда түрүү һуури эзэлээ. Уран һайханай бүхэсоюзна харалганда 3-дахи һуурида гаража, энэ коллектив түмэр замай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гэй 3000 түхэриг шанда, 3-дахи шатын дипломдо хүртэнхэй.

Энэ бүлгэмэйхид дүршэлтэй хүгжэмшэ Михаил Дмитриевич Михайловай хүтэлбэри доро мүнөө уран һайханай харалгада бэлдэжэ байна. Эндэ хоорой, хатарай, драмын, дуунай, баянистнуудай кружогууд хүдэлнэ. Мүн эстрадна, духовой, струнна оркестрнууд бии болгогдоо. Фрезеровщик Николай Ананков, слесарь Владимир Гомзяков, счетовод Тамара Варфоломеева, Лида Павлова, Жела Грушевская болон бусад кружогуудта хабаадалсадаг. Бүлгэмэй гэшүүдэй дунда залуушуулһаа гадна, наһажаалшье хүнүүд олон. Гагналгын цехын мастер Федор Романович Рябцев, бригадир Михаил Васильевич Холодков гэгшэд үндэр наһатайшье һаа, уран һайханай кружогуудта эдэбхитэйгээр ябадаг. Тэдэнэр өөһэдөө шог дуунуудые зохёохоһоо гадна, һайнаар тэдэнээ дууладаг юм.

—Сценэ дээрэ гаража наадахаяа багаһаа хүсэдэг һэм. Мүнөөшье тэндэ гарахадаа залуу шэнги болошодогби, — гэжэ Федор Романович хөөрэнэ.

Энэ коллективэйхид уран һайханай харалгада эрхимээр наадажа, түрүү һуури эзэлхын тула эсэшэ сусашагүйгөөр оролдоно.

А. Егоров.

Түрэлхидэй суглаан

Дэрэстэйн дунда һургуулида (Зэдэ) түрэлхидэй суглаан боложо, тэндэ һургуулиин директор Лубсанов «Һургуулиингаа саашадаа ямараар хубилгагдаха, һурагшадайнгаа хэр зэргээр һуралсажа байһан тухай, мүн үхибүүдые хүмүүжүүлгэдэ түрэлхидэй дүүргэхэ уялга тухай» хөөрэжэ үгэбэ. Гадна һургуулиин багша Александрова «Үхибүүдые ажал хүдэлмэридэ дүршүүлхын түлөө түбхын түрүүндэ хүбүүд, басагадые гэрэй ажалда һургажа эхилхэ тухай» элидхэл хэһэн байна.

Һүүлээрнь Цагаан-Усанай РТС-эй директор Шишкин, «Коммунизм» колхозой партийна организациин секретарь Бадмаев болон һурагшадай бусад олон түрэлхид үгэ хэлээ. Тиигэжэ һургуули түрэлхид хоёрой хоорондо нягта холбоо барисаатай байха гэжэ тэндэ суглараад хөөрэлдэбэ. Тэрэшэлэн суглаанда хабаадагшад түрэлхидэй хүсөөр һургуулиин шэнэ байшан бариха гэһэн шиидхэбэри гаргаа.

Суглаанай һүүлээр түрэлхид үхибүүдэйнгээ бэлдэһэн выставкэ, мүн концерт ехэ һонирхожо хараа.

Ц-Д. Доржиев.

КИНО

„ОНСО УШАРАЛ"

Одессын портһоо томо танкер холын замда мордобо. Нютагтаа үлэһэн гэртэхинээ, үхибүүдээ хаража палуба дээрэ зогсоходоо, хэдэн һара, зариман хэдэн жэл болоод эдээнтэсэ уулзахаб гэжэ командын гэшүүд ухаан заяандаашье оруулаагүй байгаа бшуу...

Киевэй А. П. Довженкын нэрэмжэтэ кипостудиин табиһан «Онсо ушарал» (Чрезвычайное происшествие») гэжэ хоёр хубиһаа бүридэһэн киноповесть иигэжэ эхилнэ. В. Калинин, Г. Колтунов, Д. Кузнецов гэгшэдэй бэшэһэн сценаритай энэ фильмые Виктор Ивченко табиба.

Хэдэн жэлэй саана тохёолдоһон үнэн ушар фильмын үндэһэ һуури нь болонхой. Тайвань арал шадархи нейтральна уһанда «Туапсе» гэжэ советскэ танкерые гоминданайхид булимтаран эзэлээд, командыень бариһан байгаа. Энэ ушарал эб найрамдалда дуратай хүн түрэлтэнние ехээр зэбүүрхүүлээ һэн.

Бодото патриот, нугаршагүй хатуу зоригтой замполит Коваленкын (артист Михаил Кузнецов) хөөрөөгөөр кинокартинын үйлэ эхилнэ.

Тойроод заха хизааргүй үргэн далай. Тайвань арал зуун гушаад милиин хараанда. Советскэ танкер «Полтавын» каюта таһалга соо хамтын суглаан боложо байба. Капитанай туһалагша Сахаров (артист П. Усовниченко), моторист Райский (артист В. Тихонов) гэгшэдэй тааруугүй ябадал тэндэ зүбшэн хэлсэгдэнэ. Юун болооб гэхэдэ: тогдорхой зантай Сахаров бишыхан һармагшанние ямаршье шалтагаангүйгөөр далай руу хаяһан байгаа, тиихэдэнь дурагүйтэһэн Райский капитанай туһалагшые һүгэн алдаа ха.

Эдэнние хэһээхэ тухай элдэб дурадхалнууд оробо.

—Хүн гээшэ шанга шалгалта соогуур гарахадаал, бодото нюураа, зориг, сэдьхэлээ харуулдаг юм, —гээд замполит Коваленко үгэеэ эхилнэ...

Энэ үедэ дохёо дуулдаад, баран газаашаа гүйлдэжэ гарана. Танюулха тэмдэггүй сэрэгэй корабль зогсогты гэжэ захирба. Танкерай тогтонгүй дабшахада, дайсан буудажа захална. Һомонуудай дүтүүр тэһэржэ захалхада, яаха хээхээ ойлгожо ядаһан капитан Калугин (артист А. Ануров) бодолгото болоно. Энэ ушар тухай Эхэ орондоо дуулгаха гэхэдэнь, дайсад һаалта хэнэ. Дайсад харатай хэрэгээ бэелүүлхын тула юунэйшье урда зогсонгүй, «Полтавые» эзэлээд, Тайвань шадарай портдо абаашана.

Танкерай команда хуулита бусаар бариһыень буруушаан, эдеэ хоол эдихээ арсажа, хэдэн үдэр хооһоор байба. Бэеынгээ хэды һуларбашье, бултадаа булад мэтэ хатуу зоригтой байһанаа харуулаа. Совет үедэ түрэжэ, хүмүүжэһэн хүнүүдэй Эхэ орондоо хэзээшье урбахагүй, үнэн сэхэ байһандань этигэнэбди.

Иимэ үзэгдэлнүүд ухаан ойндо хадуугдахаар. Дайсанай солдадуудай элдэб эдеэ хоол, жэмэс асаржа, таһалга соогуур тараахада, нэгэшье хүн тэрэнэй ойро хүрэнгүй, газаашань хаяна. Түрүүшынхеэ тамаралгада гараһан залуухан матрос гартаа ананас баряад, иишэ тиишээ һэмээхэн хараашална. Хэншье хараагүй шэнги... Эдижэрхёо һаа.. Яатараа гэдэһэн үлдэнэ гээшэб... Теэд бэеэ барижа, обтохоёо болёод, тэрэнээ мүн лэ газаашань шэдэнэ. Тэрэ хүбүүе адаглажа һууһан Коваленко дотороо бодоно: «түрүүшынгээ шалгалтые залуу нүхэр һайнаар гараба даа!».

Совет морягуудай танкерһаа буухадань, тэдэнние эгээн һайн айлшадаа угтаһан хэбэр үзүүлнэ: һаяхан лэ сохижо, дэбһэжэ байһан аад, бэенүүдыень нарин нягтаар шалгана, эмшэлнэ, гоё дачада амаруулна, элдэб юумэ эдюулнэ. Тэрэ «хүндын» харюуда Эхэ орондоо бусахые арсаһан саарһанда гараа табигты гэжэ морягуудые баалана. Теэд совет хүниие Эхэ оронһоонь арсуулжа шадахагүй бойшоо. Бүлэг совет морягуудай, дайсадай хоорондо удаан саг соо шанга тэмсэл болоно.

Морягуудые хоёр--гурбаадаарнь «Полтавада» абаашажа, хэрэгтэй юумыень абхуулна. Энээхэн зохид һамбаанда Эхэ оронтоёо холбоо барисаа байгуулхань юунһээшье шухала байгаа. Эрэлхэг зүрхэтэйшүүлэй һанаамгай түсэб бэелүүлэгдэжэ, чанкайшистнуудай зэрлиг муухай ааша Москвада, бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ болоно. Тэрэнэй ашаар совет морягуудые сүлөөлхын, танкерые бусаахын түлөө тэмсэл эхилнэ. Тайваньда консульствотой гүрэнүүдээр дамжуулан, тэдээнтэй холбоо байгуулха һэдэлгэ хэгдэнэ.

Эхэ орондомнай бусаагты гэһэн эрилтэ бэшээд, танкерай командынхид барандаа гар табина. Тэрэнээ дайсадта мэдүүлэнгүй, эгээл хүдэр хүсэтэй Грачевтоо (артист А. Соловьев) хадагалуулна. Шадаал һаа, Франциин консулдо тэрэ саарһан барюулагдаха ёһотой байгаа.

Морягуудай һара шахуу юушье хэнгүй, «амараад» байха үеэр юумэншье хубилжа эхилнэ. Дүршэл ехэтэй, мэхэтэй тагнуулшан Фан (артист В. Дальский) хара хэрэгээ үргэлжэлүүлнэ. Совет хүнүүдые Эхэ орондонь урбуулха зорилгоор эгээл шэрүүн, зэрлиг хэһээлтэнүүд хэрэглэгдэнэ. Капитан Калугинай үхибүүдтэ дуратайе мэдээд, камерайнь хажууда үдэр, һүнигүй багашуулые бархируулна. Фролов Воронкова хоёрые саазалхаар шиидхээд, дээгүүрнь хии буудана. Архяар, мүнгөөр, эхэнэрнүүдээр нүгөөдэ зариманай толгойе эрьюулхэ һэдэлгэшье хэгдэнэ. Тиибэ яабашье саарһан дээрэ гараа табиха хүн олдобогүй.

Элдэб шэнҗэзрнь хэдэн хүнүүдые һула байха дээрэ тоолоод, үшөө һулархынь тула нэгэ камерада суг оруулһан тухайдаа Коваленкодэ Фан хөөрэбэ. Юу хэжэ байһанаа бараниень замполидта үнэнһөө шэнгеэр хэлэнэ. Энэнь тагнуулшын олон арга мэхын нэгэн байгаа бшуу. Үнэгэн шэнги мэхэтэй, шоно шэнги шунахай хүнэй образые артист В. Дальский тодо хурсаар харуулжа шадаа гэжэ хэлэмээр.

Коваленко нүхэд тухайдаа дууһан мэдэжэ байгаа, теэд тэдэнэр өөр тушаань юушье мэдээгүй. «Саарһанда хэншье гар табяагүй гэжэ нүхэдтөө дуулгаха шухала. Хайшан гээд тэдэнтэй холбоо байгуулхаб...» гэһэн бодол Коваленкые һанаата болгоно.

Виктор Райский урдань хүхюун зантай, хүнгэншэг хүн гэжэ тоологдодог байгаа. Радистка Воронковатай (артистка Т. Литвиненко) хөөрэлдэһыень шагнахада, үнэн зүрхэнһөө хэлээ гү, аман байнал гээд дуугарһан гү гэжэ мэдэхээр бэшэ. Дайсанай һабарта ороод байхадаа үнөөхил хүхюун зандаашье һаа, эрэлхэг зоригтой, үнэн сэхэ хүн байһанаа батална. Радистка басаганда угаа дуратай байһандань одоол этигэбэбди. Залуу артист В. Тихонов энэ орёо ролиие үнэншэмөөр, һайнаар наадажа, харагшадые һонирхуулна.

Нүхэдтэсэ холбоо барисаа байгуулхын тула Виктор мэдүүлгэдэ гар табиһан янзатай. Тиигээд нүхэдөө «үгэдөө оруулхын» тула тэдэнтээ уулзана. Тиигэжэ дайсадые мэхэлхэдээ, тон наринаар бэеэ абажа ябаха ёһотой байба. Бишыханшье алдуу хэбэл, ехэ аюулда орохо байгаа бшуу. Хөөрэлдэһэн нүхэдэйнь зариман Викторые Эхэ орондоо үнэхөөр урбаа гэжэ һанана, нүгөө зариман нюуса тэмдэгээрнь юун тухай хэлэхэеэ һанааб гэжэ ойлгоно. Райскиин мэхые замполит эгээ түрүүн таагаа.

Үнөөхи эрилтэ бэшэгээ Франциин консулдо дамжуулан үгэхэ шухала болоод байба. Харанхы һүни түрмэһөө зугадаһан Грачев юрын ажалша хитадуудай туһаламжаар тэрэ зорилгоёо бэелүүлнэ. Совет морягуудта талархан, провокатор басагые буудажа алаһан хитад солдат толгойгоо гунхуулангүй, буунуудай урдаһаа зоримгойгоор харан зогсоно... Танкерай команда гэртээ бусахаяа арсана гэжэ французска консулдо мэдүүлхыень Райскида чанкайшистнууд даалгана. Харин Виктор тиихын орондо, Эхэ орондоо бусахадань туһалхые совет морягуудай үмэнэһөө консулые гуйна...

Совет морягууд арбан гурба һара Тайваньда баригдажа, зобоогдожо байһанаа самолёдоор гэртээ бусахань харуулагдана. Теэд тэдэнэй дунда арба нэгэн нүхэдынь байбагүй. Эрилтэ бэшэгтэ тэдэнэй гараа табиһаниинь бороондо угаагдашаһан байгаа ха... Тэндэ үлөөшэ хүбүүдээ Эхэ орониинь мартахагүй, сүлөөлхын түлөө оролдохо байха.

Энэ фильмдэ олон хүн хабаадабашье, тус бүридөө абари зан, ажал хэрэгээрээ илгарна; рольнуудаа шадамараар гүйсэдхэнэ. Дайсадай образууд зэбүүрхэмээр зураглагданхай. Уран һайханаар буулгагдаһан кадрнууд үсөөн бэшэ дайралдана, хүгжэмынь юрэнхыдөө тааранхай.

«Онсо ушарал» гэжэ киноповесть Чанкайшиин дээрмэшэдэй бодото нюурые элирүүлжэ, арад зоной бүри һэргылэмжэтэй байхыень уряална.

А. Данилов.

Улан-Удын һонинууд

ОЁМОЛ ХУБСАҺАН ОЛООР ГАРГАГДАХА

Городоймнай промышленна мастерскойнууд энэ жэлдэ зургаа миллион түхэригэй хубсаһа оёжо гаргахань. Тэдэ хубсаһан драп, сэмбэ, плюш, бостон, габардин, коверкот, торгон болон бусад эд бүдөөр оёгдохо байна. Тиигэжэ эрэшүүл, эхэнэрнүүдэй үмдэхэ үбэлэй, хабар-намарай пальто, костюм, платье, малгай гэхэ мэтые оёлго бүри ехэ болгогдохо байна.

ЭЛДЭБ ЯНЗЫН ТРИКОТАЖ

«Кооператор - комсомолец» гэжэ олзоборилгын артель 430 мянган хэһэг гадар болон дотор хубсаһа, 80 мянган паар оймһо нэхэжэ гаргаха түсэбтэй. Эрэ, эхэнэр хүнүүдэй үмдэхэ джемпер, уран угалзатайгаар нэхэгдэһэн эхэнэр жакет, эхэнэрнүүдэй болон хүүгэдэй дотор хубсаһан элбэгээр гаргагдаха. Ковёр бүри олоор нэхэгдэхэ.

ГОЁ ГУТАЛ

Горпромкомбинат, «Коминтерн» гэжэ олзоборилгын артель мүнөө жэл таби гара мянган паар гутал оёжо гаргахаар хараална. Элдэб сабхи, ботинка, сэмбэ болон фетрээр оёгдоһон комнатын зөөлэн гутал, танкеткэ, бүүрхэ гэхэ мэтэ олоор гаргагдаха. Мүн спортивна гуталнууд оёгдохо.

ШААЖАН АМҺАРТАНУУД

Шаажан гүйлгэһэн ведро, кружка, гүсэ, таз, кастрюля гэхэ мэтэ амһарта 900 тонно хүрэтэр гаргагдахань. Тиихэдэ нютагай үндэһэн түхэл шэнжэтэй уран һайхан угалзатай амһартанууд элбэгээр гаргагдадаг болохонь.

ГЭРЭЙ ХЭРЭГСЭЛЭЙ БАРААН

Мебельнэ фабрика болон Серовой нэрэмжэтэ олзоборилгын артель 1959 ондо 12 миллион 200 мянган түхэригэй гэрэй хэрэгсэлэй бараа гаргахань. Гэрэл һуулгагдаһан шифоньер, комод, стул гэхэ мэтын бараан гоёор, фанерээр хэгдэдэг болохонь. Тэрэшэлэн зөөлэн стул, креслэ, диван олоор бүтээгдэхэнь.

ЗӨӨЛЭН ОРОН

«Металлоширпотреб» завод, мүн «Красный путь» гэжэ олзоборилгын артель никелеэр үнгэлэгдэһэн панцырна сеткэтэй 37 мянган хэһэг оро гаргаха болоо. Мүн хүүгэдэй орон бүри олоор бүтээгдэдэг болохо юм.

И. Елшин.

Тобшохоноор мэдээсэхэлэ

✪ Витимэй ой модоной ажахын лесник Иван Иванович Куракин, Сэлэнгын ой модоной ажахын лесник Иннокентий Матвеевич Волосатов гэгшэдые ой модо хамгаалха хэрэгтэ олон жэлдэ, оролдосотой һайнаар ажаллаһанайнь түлөө РСФСР-эй Хүдоо ажахын министерство «Гүрэнэй ой модо хамгаалгада 10 жэлдэ алба хэһэнэй түлөө» гэһэн значогоор шагнаба.

В. Шнайдер.

✪ «Коммунизм» колхозой (Закамен) малшан Жамса Сосоров малаа һайнаар харууһалхынгаа хажуугаар, арьяатан шонотой тэмсэнэ. Һаяхан нүхэр Сосоров табан шоно барнба.

Ф. Балданов.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ПОРП-гэй III съезд

ВАРШАВА, мартын 12. (**ТАСС-эй корр.**). ПОРП-гэй съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. Үсэгэлдэр үдэшын заседани дээрэ мандатна комиссиин элидхэлые С. Мисяшек хэһэн байна. Мүнөөдэрэй үглөөнэй заседани дээрэ ПНР-эй Национальна оборонын министр М. Спыхальский түрүүлжэ үгэ хэлээ. Польшын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүгжэлтэ тухай дэлгэрэнгыгээр тогтохо зуураа, тэрэ иигэжэ хэлээ: Манай орон мүнөө үедэ хэзээ хэзээнэйхиһээ үлүү таарамжатай зохид политическэ, стратегическэ байдалтай болоод байна. Бидэнтэй хамта манай ханинар болон союзнигуудай тон һайнаар зэбсэглэгдэһэн арминууд, хамагай түрүүндэ мүнөө үеын бүхы түхэлэй буу зэбсэгээр хангагдаһан Советскэ Арми бидэнтэй хамта манай хилэнүүдые сахин хамгаалалсана. Манай дүтын хүршэнэрэй—Чехословакиин арадай арми, ГДР-эй арадай арми бидэнтэй хамта жагсана. Хитадай зэбсэгтэ хүсэнүүд, социализмын оронуудай бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүд бидэнтэй хамта жагсана.

Ямаршье ушар байдалда бидэнэр өөһэдынгөө ханинар болон союзнигуудтай хододоо сугтаа ябахабди гэжэ үшөө дахин онсолон тэмдэ... хые хүсэнэб гээд Национальна о... ронын министр саашань хэлээ.

Коммунистическэ байгуулалта... совет арадай туйлаһан амжал... нууд тухай хэлэхэдээ, М. Спыха... ский иигэжэ онсолон тэмдэг... Советскэ Союзай туйлалта бү... манай туйлалта болоно, социа... тическэ ямаршье оронoй туйла... бүхэн социализмын бүхы лагер... туйлалта болоно гэжэ бидэнэр ... дэнэбди.

ПОРП-гэй ЦК-гэй секрета... Варшавын городской комитедэй ... гэдэхи секретарь В. Яросинск... Социалистическэ залуушуулай с... зай ЦК-гэй нэгэдэхи секрета... М. Ренке, Шэнэ Гутадахи В. ... Ленинэй нэрэмжэтэ металлурги... ска комбинадай слесарь И. Ш... ник удаань үгэ хэлээ.

Шэнэ Гутын комбинат барилг... туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө ... вет арадта үнэн зүрхэнэй баяс... лан дамжуулхые гуйнаб гээд с... дээрэ байһан Советскэ Союз... Коммунистическэ партиин деле... цида И. Шварнигай хандах... съездын делегадууд нэрьесэ ал... ташаа.

Советскэ Союзай правительственна делегациин Индидэ ошоод байһан тухай

БАРОДА, мартын 12. (**ТАСС-эй корр.**). Үсэгэлдэр эндэ ерэһэн Советскэ Союзай правительственна делегаци министр К. Д. Малавий гэгшэтэй хамта Лунедж гэжэ газарта ошоо. Тэндэ нефть бэдэрэлгын үрэмдэлгэнүүд хэгдэжэ байдаг юм.

Нефтиин промышленностиие хүгжөөлгэ Индиин экономическа дэбжэлтын эгээл шухала асуудалнуудай нэгэн юм. Хариин оронуудай нефтиин монополинуудай хиналта доро байдаг нефть Инди мүнөө үедэ ондоо тээһээ худалдажа абадаг байна. Хариин оронуудһаа дулдыдахаяа болихын тулада орон дотороо нефть малтажа абадаг болохо зорилгоор Индиин правительство хэмжээнүүдые абажа байдаг. Энэ хэрэгтэнь Советскэ Союз туһал... жа үзүүлдэг юм.

Советскэ делегациин гэшүүд ... дэрэлгын хүдэлмэриин ямар... хэгдэжэ байһантай таниж... Удаань делегациин гэшүүд Инд... хүдэлмэрилэгшэд болон инже... нүүдтэй, Камбей шадар нефть ... дэрэлгын хүдэлмэри хэжэ бай... совет мэргэжэлтэдтэй уулза... байна.

Үдэшэнь Барода городые тол... логшо өөрынгөө ордон соо обед... жэ, советскэ делегациин гэшүү... хүндэлөө.

ДЕЛИ, мартын 12. (ТАСС). С... ветскэ правительственна делег... орон соогуур аяншалаад, мүнөө ... Делидэ бусажа ерэбэ.

Президент Эйзенхауэр пресс-конференци хэбэ

ВАШИНГТОН, мартын 12. (ТАСС). Берлинэй асуудалаар президент Эйзенхауэр үсэгэлдэр пресс-конференци хэһэн байна. Баруун Берлинэй өөрын мэдэлтэй город болгогдоһоной һүүлээр США-гэй, Англиин, Франциин, СССР-эй үсөөншэг сэрэгүүдэй тэндэ үлэхэдэ болохо байһан тухай Н. С. Хрущевой дурадхалые тайлбарилхаһаа президент арсаһан байна. Энэ дурадхалда «ехэ анхарал хандуулһанай хэрэг байхагүй» гэжэ Эйзенхауэр мэдүүлээ. Берлинэй асу... лаар хэлсээ хэхэ тухай прези... хэлээгүй, харин зэбсэгтэ тулал... най болоо һаань США-гэй юу ... байһан тухай тэрэ хэлэһэн б... Тиихэдээ зэбсэгтэ тулалдаан бо... һаань тэдэнһээ уламжалан яд... дайн болохо гэжэ харуулхые ... зидент хүсэһэн байна.

Берлин тушаа Холбоото Шта... эрид хараа бодол баримталха, ... додоо бэлэн байха ёһотой гэжэ ... зенхауэр дахяад мэдүүлээ.

Макмиллан Бонндо ерэбэ

БОНН, мартын 12. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевтой Москвада Макмилланай хэһэн хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар ФРГ-гэй канцлер Аденауэртай хэлсээ хэхын тулада Англиин премьер-министр Макмиллан Бонндо мүнөөдэр ерэбэ.

Аэродром дээрэ буугаад байхадаа, Макмиллан иигэжэ мэдүүлээ. Москвада хэһэн хөөрэлдөөн тухайгаа Франциин, ФРГ-гэй, США-гэй правительствонуудта мэдээсэхын тулада Советскэ Союзһаа бу... ерэһэнэйнгээ һүүлээр Париж, Б... Вашингтон орохо шухала гэжэ ... лоһон байнаб. Советскэ Сою... аяншалгамни туһатай байжа, ... ветскэ Союзтай хэлсээ хэхэ ш... ла гэжэ харуулаа. Ядахын с... уласхоорондын эгээл шухала а... далнуудые хэлсээ хэжэ шиид... шухала байһан тухай нэгэн һа... тай байһамнай Москвада бол... хөөрэлдөөнүүдэй үедэ элирһэн ... на гээд Макмиллан тэмдэглэ...

Америкын Холбоото Штадууд. Нютагай автотранспортна компаниин жол... болон механигуудай забастовко Борктон (Массачусетс штат) городто боложо ... хай. Энэ забастовко ноябриин тэнгэһээ эхилээ һэн. Забастовко хэгшэд салин ... нэмээхэ эрилтэ хэнэ. **Зураг дээрэ:** забастовкодо хабаадагшад компаниин авто... дай дэргэдэ харуулда жагсаад байна.

Ассошиэйтед Прессэй ф...

ХРОНИКО

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1959 оной мартын 11-нэй Указай ёһоор Городок болон Бабушкин—аймагай мэдэлэй городууд болгогдоод, Городок гор... каменай аймагай, Бабушкин ... Кабанскын аймагай составта ... лагдаа.

Ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Сове... (долоодохи зарлалай) нэгэдэхи сесси зарлаха тухай мэд...

Ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй (долоодохи зарлалай) нэгэдэхи сесси энэ оной мартын 16-най понедельнигтэ зарлагдаба гэжэ Улан-Удын городской Соведэй депутадуудта ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй гүйсэдхэх... митет мэдээсэнэ.

Ород драмын театр соо ... часта сесси нээгдэхэ.

Морхойн аша Тархай

Эреэн моринхой эзэндэ

Закамен. Мэлэ тосхон
Бата Раднаевта.

Сайн, Бата!

Намтай танилсаха болоболта даа. «Гэнтэ байтараа, яахадаа олон cooһoo ори гансаарайемни олобо, догоодобо гээшэб?» гэжэ һанажа болохот. Тиигэбэшье юунэй болоһые сааханиуур, доохонуур тухайлажа байна ёһотойт. «Эрэ хүн эндүүржэ болодог, эмээлтэ морин бүдэржэ болодог», залуу хүн хадаа заһарна бэзэ, гээд нилээд удаан хүлеэгээб. Теэд шүүмжэлэлэй ташуураар шангаханаар «шабхуурдаагүйдэ» заһархаяа болёо хат. Мэлэ тосхонһоо намда ерэһэн, тан тухай мэдээсэлнүүдые харахада, оройдоо заһарнагүй, харин улам гааранат.

«Бүүбэнын хатан Бүтидмаатай, шарбуунын хатан Санжидмаатай» хэтэрхэй ехээр ханилшоод, эреэн мориной эзэн боложо дүүрээд байнат. «Арбан долоо гартам байна, арадаа түйсэтэй ноёсор бай!» гэһэн хахир, хажар дуунтнай тэндэхи зониие хашараанаар, тэдэнэй дура гутааһаар үнинэй.

Бухын хүзүү булга мушхамаар, хандагайн сэмгэ хаха бажуумаар хүсэн дундаа, залуу шииpаг хүн аад, гүрэндэшье, колхоздошье ажал хэхээ болёод, «малгай табибал манайхи, маргааша бодобол танайхи» гээд, архи намнажа, карта дэрлэжэ ябахаяа хүн зонһоо эшэхэ, гайхахаяа яанат?!

Үнэн сэхэ зарим колхознигуудые ажалһаань таһалжа, картын харгыгаар дахуулхадаа, тамхинай хорото утаан соо тэдээниие үргэһэ нойргүйгөөр хонуулжа, бэеынь элүүрые эбдэхэдээ, хармааниинь хооһолжо, «халаг, хухындань» оруулхадаа, та гүрэндэ харша, арадта харша гэмтэ ябадал хэнэ гээшэт. Ойлгоно гүт?

Бодожо үзэгты, та эхэтэй, һургуулиин наһанай дүүнэртэй, гэрэй эзэн хүн байнат. Теэд ажалгүй зайгуултажа, бусадай хүзүүн дээгүүр тэршэлжэ, тэдэнэй тэдхэмжэ дээрэ амидаржа ябахадаа, этээрхэнэ, жэрхэнэгүй гээшэ гүт?

Та архи болоходонь «алеэ наашань!» гэжэ уугаад, элдэб ааша гаргадаг, шууяа татадаг байнат. Картын майдаан дээрэ алдаса-эдишээ буляалдажа, али оло наншалданат. Нэгэ тиимэ майдаан дээрэ карташанда шэхэеэ һэтэ хадхуулаад, тэрээнээ нюуха гэжэ шадалаараа оролдоһонтнай юуншье боложо үгөөгүй.

Нэгэ газар тогтожо, ажал хэжэ шадахаяа болишоот. Баянголой руднигта хэдэн удаа үбэлынь хүдэлөөд лэ тэрьелхэдэтнай, таниие «һөөргөө харангүй, һүрэгтөө ниилэнгүй» тонило гээд үлдэжэрхёо.

Та нэгэндээ нэтэржэ, хара мэхэшэн болоот. «Худалаар! Баримтатнай алим?!» гэжэ болохот. Балшыса харуулха баримта энэ байна: та нёдондо хабар дүрбэн хүнөөр хамта Мэлхэйн гэжэ газарта малай типовой байра хорёод мянгаар бариха договор эндэхи колхозтой баталжа, мүнгыень абажа эдиһэн аад, өөдтэй юумэ хээгүйт.

«40 лет Октября» колхозой зарим гэшүүдые та буруу харгыда оруулжа, тэдээниие ажалһаань таһалжа, колхоздо һаад тойбо татажа, хохидол ушаруулжа байнат. Тэдээн cooһoo нэгэ хэдыень нэрлэхэдэ болохо. Танай өөрынтнай карташа нэрэ «Мянхай» гэдэг. Тиимэ бээз? «Запаари» гэдэгтнай хэн бэлэй? Колхозник Андрей Дамбаев хамнай даа. «Дугдан» гэһэн муу нэрэтэйтнай Николай Лыгденов шуу даа! «Догидоон» гэдэгтнай хэн агшаб? Колхозник Бадма-Цырен Дымбрылов таанарай дүхэригтэ оронхой, эрхы долёолсожо, эреэн мори урилдаалсажа һуудаг гэнэ.

Тэдэнэр заримдаа даажа байһан ажалаа һамгадтаа даалгажархёод, карталдашадаг заншалтай...

Зай, нүхэр Бадма! Зүб шүүмжэлэлһэймни зүб тобшолол хэжэ, ялхитай, намагтай харгыһаа гаража, сэбэр дардам харгыда ороһой гэжэ танда хүсэнэб.

М. Тархай.

Редакторай орл...
С. Б. БАЛЬЖИНИМ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, ств. секретаря—27-37, отделов партийной жизни —34-05, экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—24-74, писем и рабселькоров 40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00986. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. ...